

Tillæg til miljøgodkendelse

Søndermarksvej 12, 6760 Ribe

22.04.2026

Teknik & Miljø
Esbjerg Kommune

Oplysninger om husdyrbruget og ansøgningen

Husdyrbruget		Konsulent	
Husdyrbrugets CVR-nummer	44112779	Konsulent Cvr	27428843
Husdyrbrugets navn	Sønderskov - tillæg dybstrøelsesstald m.m.	Konsulent virksomhedsnavn	SAGRO I/S
Beliggenhedsadresse	Søndermarksvej 12	Konsulent navn	Solveig Bjerre Clausen
Postnummer	6760	Konsulent adresse	Majsmarken 1
By	Ribe	Konsulent postnummer	7190
		Konsulent by	Billund
		Konsulent telefon	76602185
		Konsulent email	sbc@sagro.dk
Ansøger		Ejendom	
Ansøger navn	Sønderskov Mogens Kurzend Nissen	Ejendomsnummer	8782784
Ansøger adresse	Søndermarksvej 12	CHR numre	
Ansøger postnummer	6760		
Ansøger by	Ribe		

Sag nr.: MIS-26/000236

Sagsansvarlig: Anli

Skema nr.: 254234, version 3

Indsendt dato: 19.1.2026

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon: 7616 1616

E-mail: miljo@esbjergkommune.dk

Web: www.esbjergkommune.dk

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	4
KOMMUNENS AFGØRELSE	5
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR	5
UDNYTTELSE OG BORTFALD	10
MEDDELELSESPLIKT	10
ØVRIGE FORHOLD	10
OFFENTLIGGØRELSE	11
KLAGEVEJLEDNING	11
KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR VILKÅR	13
INDLEDNING	13
GENERELLE FORHOLD	13
Godkendelsens omfang	13
Tidligere godkendelser	14
Samdrift med andre husdyrbrug	14
HUSDYRBRUGETS INDRETNING OG DRIFT	14
Driftsbygninger	14
Dyrehold, staldsystem og produktionsareal	15
Foder	16
Husdyrgødning	17
Spildevand/restvand	17
HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	18
Faste afstandskrav og planmæssige forhold	18
Landskab og kulturmiljø	18
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNING AF OMGIVELSERNE	20
Ammoniakupåvirkning af naturområder og beskyttede arter	20
Lugt	23
Transporter	24
Støj	25
Støv, fluer og skadedyr	25
Lys	25
Driftsforstyrrelser og uheld	25
RESSOURCER, AFFALD OG DØDE DYR	25
Ressourcer	25
Affald	26
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	26
ALTERNATIVE MULIGHEDER	26
SAMLET VURDERING	26
HØRING	27
BILAG 1: LANDSKABSVURDERING	29
BILAG 2: MILJØKONSEKVENSRAPPORT	36

Indledning

Hvad drejer sagen sig om?

Esbjerg Kommune har modtaget en ansøgning om tillæg til §16a miljøgodkendelse. Husdyrbruget på Søndermarksvej 12, 6760 Ribe søger om:

- Udvidelse af produktionsarealet fra 4.765 m² til 6.009 m²
- Etablering af ny dybstrøelsesstald med et produktionsareal på 882 m²
- Etablering af nyt produktionsareal i eksisterende foderlade på 362 m²
- Etablering af ny råvarehal/halmlade på 1.995 m²
- Etablering af tre nye plansiloer på hhv. 4.200 m², 1.683 m² og 406 m²
- Tidligere godkendt betonplads til bl.a. gødningsrester på 375 m² udgår
- Lovliggørelse af vandtank på 18 m³

Offentliggørelse

Forslaget til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i 14 dage. I forbindelse med den offentlige høring er der kommet bemærkninger fra naboer på Hølleskovvej 8 og et samlet høringssvar fra naboer på Hølleskovvej 5, 9 og Søndermarksvej 6. De indkomne bidrag, og Esbjerg Kommunes bemærkninger til disse, fremgår af miljøgodkendelsens afsnit "Offentliggørelse og høring".

Læsevejledning

Miljø skal i denne sammenhæng forstås som påvirkning af omboende og miljøet i bred forstand herunder landskab og natur med dens bestande af vilde planter og dyr.

Miljøgodkendelsen er opdelt i 3 dele:

- Del 1: Kommunens afgørelse
Fastlægger de vilkår, der skal gælde for husdyrbruget. Vilkårene sikrer, at driften af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.
- Del 2: Kommunens vurdering og begrundelse for vilkår
Indeholder kommunens vurdering af ansøgningen og en begrundelse for de stillede vilkår.
- Del 3: Miljøkonsekvensrapport
Indeholder en miljøkonsekvensrapport, som er udarbejdet af ansøgers rådgiver. Rapporten beskriver mere detaljeret driften af husdyrbruget. Rapporten indeholder også en beskrivelse og en vurdering af de miljøpåvirkninger, som driften af husdyrbruget giver anledning til.

Miljøkonsekvensrapporten er vedlagt som bilag 2.

Kommunens afgørelse

Esbjerg Kommune meddeler tillæg til miljøgodkendelse til kvægbruget på Søndermarksvej 12, 6760 Ribe.

Godkendelsen omfatter:

- Udvidelse af produktionsarealet fra 4.765 m² til 6.009 m²
- Etablering af ny dybstrøelsesstald med et produktionsareal på 882 m²
- Etablering af nyt produktionsareal i eksisterende foderlade på 362 m²
- Etablering af ny råvarehal/halmlade på 1.995 m²
- Etablering af tre nye plansiloer på hhv. 4.200 m², 1.683 m² og 406 m²
- Tidligere godkendt betonplads til bl.a. gødningsrester på 375 m² udgår
- Lovliggørelse af vandtank på 18 m³

Godkendelsen meddeles efter § 16a, stk. 4 i husdyrbrugloven¹.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i afsnittet "Kommunens vurdering og begrundelse for vilkår".

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg Kommune forudsætter, at husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og den medsendte miljøkonsekvensrapport. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at husdyrbruget med det ansøgte ikke medfører væsentlig virkning på miljøet.

Denne miljøgodkendelse er et tillæg til eksisterende miljøgodkendelse meddelt d. 3.4.2020. Vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse, som ikke ophæves ved dette tillæg, er fortsat gældende for hele bedriften. De vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse, som fortsat er gældende, fremgår herunder markeret med (A). I nærværende tillæg har de eksisterende vilkår fået nyt nummer.

Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

Husdyrproduktion

1. Følgende vilkår i miljøgodkendelse af Søndermarksvej 12 af 3.4.2020 ophæves: Vilkår 1, 4, 5
2. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

Stald- navn	Dyregruppe samt staldsystem	Produktionsareal m ²
Stald 1	NYT Flexgruppe: Alle kvæg; dybstrøelse	362
	Flexgruppe: Alle kvæg; dybstrøelse	351
	Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	464
	Flexgruppe: Alle kvæg; dybstrøelse	1.330
	Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	2.243
Stald 2	Flexgruppe: Alle kvæg; dybstrøelse	107
NY Stald 3	NYT Flexgruppe: Alle kvæg; dybstrøelse	882
Kalve- plads	Kalve (under 6 mdr.). Dybstrøelse	270

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer.

Ialt	6.009
-------------	--------------

3. Husdyrbruget skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvise dokumentation for produktionsarealets størrelse. Denne dokumentation kan bestå af tegninger over staldenes indretning med angivelse af mål for de enkelte områder med dyr.
4. Der skal senest en måned efter ibrugtagning af nyt produktionsareal indsendes målfaste tegninger af produktionsarealet. Med ibrugtagning menes at der er indsat dyr på produktionsarealet.

Indretning og drift

5. (A) Ændringer i ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal meddeles Esbjerg Kommune.
6. (A) Husdyrbruget og dens omgivelser skal renholdes så det ikke giver anledning til gener for omgivelserne.

Husdyrgødning

7. Arealet af gødningslagre og typen af husdyrgødning skal være som beskrevet nedenfor.

Gødningslager	Gødningstype	Tilladt areal
Gyllebeholder 4.300 m ³ (eksisterende)	Ingen krav	1.083 m ²
Gyllebeholder 2.000 m ³ (eksisterende)	Ingen krav	486 m ²
Gyllebeholder 4.000 m ³ (eksisterende ekstern beholder)	Ingen krav	1.030 m ²
Fortank 93 m ³ (eksisterende)	Ingen krav	36 m ²
Møddingsplads (eksisterende)	Kvæg, heste, får og geder	500 m ²

8. (A) Overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn og lign skal foregå under opsyn, så spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
9. (A) Påfyldning af gyllevogne og lignende skal ske enten med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb eller foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter, at perioden med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Pladsen skal mindst have tæthed og faldforhold svarende til kravene i Landbrugets Byggeblad nr. 103.11-2.

Spildevand

10. (A) Der skal inden byggeriet påbegyndes indsendes en ansøgning om udledningstilladelse inklusiv et projekt om forsinkelsesbassin. Der vil blive meddelt en særskilt tilladelse hertil.
11. (A) Afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra de nye staldbygninger, ensilageplads, kalvehytter og møddingsplads, skal indsendes til Esbjerg Kommune. Med afløb menes både afløb for flydende husdyrgødning og vand. Af-

løbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet af afsluttet.

12. Udsprinklingsanlægget skal følge det aktuelle byggeblad for udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo og ensilageplads, som p.t. er 103.09-05. Dog skal der altid være en bufferkapacitet på min. 2 måneder f.eks. i gyllebeholder, som kan anvendes i de tilfælde hvor forholdene til udsprinkling ikke er til stede (f.eks. frost, tøjbrud eller vandmættet jord).

Landskabelige værdier

13. (A) Den eksisterende og med gul streg anviste beplantning på kort 5 skal bevares og vedligeholdes.
14. (A) Såfremt der nedlægges beplantning eller træer markeret med gul streg, skal de genplantes eller erstattes af tilsvarende beplantning, der opfylder samme funktion.
15. Der skal etableres et beplantningsbælte langs med Søndermarksvej som vist med blå på kort 5. Beplantningsbæltet skal bestå af mindst 1 række hjemmehørende arter af træer og buske.
16. Beplantningen må efter forudgående aftale med Esbjerg Kommune flyttes til en anden placering, såfremt denne placering yder tilsvarende afskærmning.
17. Alle træer og buske skal etableres senest den 31. december i samme årstal, hvor enten råvarehallen eller plansiloerne etableres, jf. kort 1 etableres.

Ammoniakfordampning.

18. (A) I den nye tilbygning (stald 1a) skal 464 m² produktionsareal etableres med faste, drænede gulve med skraber. Gulv støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1 % mod gulvmidte. Gulvet skal være udført med ajleafløb og lysningsarealet til ajleafløb må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i staldafsnittet. Der skal foretages skrabbinger hver 2. time og skraberens skal være forsynet med timer. Tværgange som ikke skrubes automatisk skal hver dag rengøres manuelt 2-3 gange.

Enhver form for driftsstop af skraberens skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Logbog, servicefaktura eller lignende der dokumenterer, at skraberens/robotskraberens er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen.

Lugt

19. (A) Husdyrbrugets drift må ikke give anledning til lugtgener som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området.
20. Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Det skal bl.a. sikres, at gulve holdes tørre og at stalde og fodringsanlæg (foderbord, krybber og lignede) holdes rene.

Støj

21. (A) Den eksterne støjbelastning fra husdyrbruget må i intet punkt- målt eller beregnet ved nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier.

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	½ time

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd-niveauer i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Reference-tiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

22. (A) Støjvilkårene omfatter al støj fra husdyrbruget på ejendommens bygningssparcel, det vil sige også støj fra andet end faste tekniske installationer.
23. (A) Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 - 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.
24. (A) I forbindelse med ensilering gives der dispensation til, at grænsen mellem aften og nat fastsættes til kl. 23 i maksimalt 14 dage om året. Indenfor de 14 dage kan grænseværdien i aftenperioden, lørdag kl. 14-18 og søn- og helligdage kl. 7-18 forhøjes med 5 dB(A). Beboerne på Søndermarksvej 8 og Østermarksvej 4 skal have besked senest dagen før der ensileres, såfremt der er behov for at anvende dispensationen.
25. (A) Der skal føres en logbog, der dokumenterer dato og sluttidspunkt for hjemtransport og oplagring af ensilage. Logbogen skal kunne fremvises på forlangende.
26. (A) Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i ovennævnte vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor husdyrbrugets grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen." Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj".

27. For at undgå støjgener ved naboerne skal de røde områder på kort 4 friholdes for markstakke med ensilage eller halmoplag.

Støv

28. (A) Driften af husdyrbruget må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Skadedyr

29. (A) Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).
30. (A) Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse.

Lys

31. (A) For at undgå lysgener skal lyset slukkes når det ikke er påkrævet for produktionen eller af dyrevelfærdsmæssige årsager.
32. (A) Lyset i staldbygningerne skal i tidsrummet 22:00-06:00 slukkes eller sænkes til 25 lux, medmindre der arbejdes i stalden.

Uheld

33. (A) Der skal forefindes en beredskabsplan, som kan fremvises på forlangende. Beredskabsplan skal fastlægge, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre påvirkning af omgivelserne. Beredskabsplanen skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på "at stoppe uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke eksterne/interne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Råvarer og hjælpestoffer

34. (A) Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
35. (A) Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

36. (A) Opbevaring af olier og kemikalier skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.

Affald

37. (A) Opbevaring af erhvervsaffald, herunder olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes Regulativ for erhvervsaffald.
38. (A) Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Ophør

39. (A) Ved ophør af bedriften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Udnyttelse og bortfald

En godkendelse efter §16a bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter, at godkendelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

Med udnyttet menes her, at byggeriet faktisk er afsluttet.

Hvis en godkendelse efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 % af det tilladte eller godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige indenfor rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Meddelelesespligt

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde der indebærer forøget forurening før udvidelsen eller ændringen er godkendt. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til størrelsen af produktionsarealet, ændringer i dyretypen eller ændringer af staldsystem. Esbjerg Kommune skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til husdyrbrugloven. Øvrige relevante godkendelser og tilladelser skal indhentes særskilt.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Esbjerg Kommune. Visse anlæg kræver dog ikke byggetilladelse. Det anbefales at kontakte Byggeri, Esbjerg Kommune for afklaring heraf. Når anlæg er færdigetablet, skal dette meddeles til BBR på mail: plan-bbr@esbjerg.dk.

Terrænregulering kan kræve landzonetilladelse og i nogle tilfælde også tilladelse efter anden lovgivning. For eksempel fastsætter vandløbsloven, at der ikke uden tilladelse må ændres på vandets naturlige afløb til anden ejendom eller hindre det naturlige afløb af vand fra højere liggende ejendomme. Kontakt Byggeri, Esbjerg Kommune inden du terrænregulerer, for at få en vurdering af hvilke tilladelser der evt. kræves.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Offentliggørelse

Afgørelsen annonceres den 22. april 2026 på Miljø- og Fødevareministeriets Digital MiljøAdministration (<https://dma.mst.dk>) og Esbjerg Kommunes hjemmeside (Esbjerg Kommunes hjemmeside (<https://www.esbjerg.dk/politik-og-demokrati/hoeringsportal>)).

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber den 20. maj 2026.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren, Styrelsen for Patientsikkerhed, enhver der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt foreninger og organisationer i det omfang de har klageret.

En klage skal indsendes via Klageportalen. Klageportalen kan findes via forsiden på www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk.

Klagen sendes automatisk via Klageportalen til Esbjerg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Esbjerg Kommune i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet ansøgning via mail til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen.

Når man klager opkræves der et gebyr. Gebyret er 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen og tilbagebetales hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller

- Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Afgørelsen kan desuden indbringes til prøvelse hos domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Udnyttelse af godkendelsen

Ifølge husdyrbrugloven har en klage over miljøgodkendelsen som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Det betyder, at miljøgodkendelsen kan udnyttes uanset eventuelle klager, men dette begrænser dog ikke Miljø- og Fødevareklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Esbjerg Kommunes afgørelse. Det vil være Miljø- og Fødevareklagenævnet, som kan oplyse om hvorvidt en klage har opsættende virkning.

Kommunens vurdering og begrundelse for vilkår

Indledning

Husdyrbruget på Søndermarksvej 12, 6760 Ribe har søgt om tillæg til miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens §16a.

Ansøgningen er indsendt via det it-baserede ansøgningssystem på husdyrgodkendelse.dk. Som en del af ansøgningen har ansøger udarbejdet en miljøkonsekvensrapport, der beskriver og vurderer husdyrbrugets påvirkninger af miljøet. Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som påvirkning af omboende og miljøet i bred forstand herunder natur og landskab.

Miljøkonsekvensrapporten er vedlagt som bilag 1.

Denne del af godkendelsen indeholder kommunens vurdering af ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten og en begrundelse for de stillede vilkår.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er i husdyrbrugloven og tilhørende bekendtgørelser og vejledning².

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været dialog med ansøger. I de tilfælde hvor Esbjerg Kommune supplerer ansøgers miljøvurdering eller hvor kommunens miljøvurdering er en anden end ansøgers vurdering, vil dette fremgå af nedenstående afsnit.

Generelle forhold

Godkendelsens omfang

Husdyrbruget søger om

- Udvidelse af produktionsarealet fra 4.765 m² til 6.009 m²
- Etablering af ny dybstrøelsesstald med et produktionsareal på 882 m²
- Etablering af nyt produktionsareal i eksisterende foderlade på 362 m²
- Etablering af ny råvarehal/halmlade på 1.995 m²
- Etablering af tre nye plansiloer på hhv. 4.200 m², 1.683 m² og 406 m²
- Tidligere godkendt betonplads til bl.a. gødningsrester på 375 m² udgår
- Lovliggørelse af vandtank på 18 m³

Ud over ovennævnte er der en udendørs mælkekøletank (tårnsilo) på ca. 68 m³. Den er placeret ved østfacaden af stald 1. Denne tank er ikke tidligere nævnt, men er etableret omkring 2013. Denne tank betragtes som lovlig.

For at Esbjerg Kommune til enhver tid kan kontakte den ansvarlige for husdyrbruget, er der i eksisterende miljøgodkendelse af 3.4.2020 stillet vilkår om, at ændringer i ejerforhold skal meddeles til Esbjerg Kommune.

---

² Husdyrbrugloven (LBK nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer); Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (BEK nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug); Husdyrgødningsbekendtgørelsen (BEK nr. 2243 af 29. november 2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning) samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

Tidligere godkendelser

Husdyrbruget er miljøgodkendelse efter husdyrlovens §16a den 3. april 2020. Nærværende godkendelse meddeles som et tillæg til denne godkendelse.

Esbjerg Kommune har i miljøgodkendelsen fra 2020 givet godkendelse til etablering af bl.a. betonplads til foderaffald og gødningsrester på 375 m². Denne plads bliver ikke realiseret, og derfor bortfalder tilladelsen hertil (vilkår 5 er ophævet)

Ejendommens tidligere godkendelser og tilladelser er oplistet i miljøkonsekvensrapporten.

Samdrift med andre husdyrbrug

Af husdyrbrugloven fremgår det, at hvis et husdyrbrug er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet med et andet husdyrbrug, så skal husdyrbrugene godkendes samlet.

To husdyrbrug er forureningsmæssigt forbundne, hvis afstanden mellem husdyrbrugene er 100 meter eller derunder. Er afstanden mellem husdyrbrugene mere end 100 meter, er husdyrbrugene forureningsmæssigt forbundne, hvis afstanden mellem husdyrbrugene er lig med eller kortere end 50 pct. af den ukorrigerede geneafstand for lugt til beboelsesbygninger.

I miljøkonsekvensrapporten er det beskrevet, at udover Søndermarksvej 12 ejer og driver Sønderkov også Søndermarksvej 17. De to husdyrbrug er beliggende med en afstand på ca. 1,2 km (luftlinje). Den ukorrigerede geneafstand for lugt til beboelsesbygninger er beregnet til 136,5 m. På baggrund af afstanden mellem de to husdyrbrugs anlæg vurderer Esbjerg Kommune, at de to husdyrbrug ikke er forureningsmæssigt forbundne. Da kriteriet om forureningsmæssigt forbundne ikke er opfyldt, er det ikke relevant at se på, om husdyrbrugene er teknisk eller driftsmæssigt forbundne.

Esbjerg Kommune meddeler således en særskilt miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Søndermarksvej 12.

Husdyrbrugets indretning og drift

Driftsbygninger

Driftsbygningernes placering fremgår af nedenstående kort.

Kort 1: Situationsplan

I miljøkonsekvensrapporten fremgår en nærmere beskrivelse af de enkelte bygninger og anlæg.

Dyrehold, staldsystem og produktionsareal

I ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten har ansøger redegjort for indretning og drift af de enkelte stalde. Der er angivet oplysninger om dyretype, staldsystem og produktionsareal.

Produktionsarealet defineres som det areal i stalden, hvor dyrene kan opholde sig og har mulighed for at afsætte gødning (dvs. arealer hvor dyrene kan stå, gå og ligge).

Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fremgår det, at kommunen skal foretage en samlet vurdering af alle udvidelser foretaget indenfor de seneste 8 år.

Nudrift og 8 års drift:

I ansøgningen er nudrift og 8 års drift opgjort på baggrund af den hidtidige lovlige produktion på ejendommen på baggrund af følgende:

- Miljøgodkendelse efter kap. 5 i miljøbeskyttelsesloven. Afgørelsen er meddelt 9.3.2006.
- Tillæg til miljøgodkendelse §12 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug til at etablere en 4.000 m³ gyllebeholder 800 m øst for eksisterende produktionsanlæg. Afgørelsen er meddelt d. 28.12.2009.
- Accept efter anmeldeordningen til skift i dyretype. Afgørelse om at kvier kan ændres til køer er meddelt d. 25.9.2013.
- Accept efter anmeldeordningen til at udvide ensilageplads med 1.055 m² til i alt 2.495 m². Afgørelse er meddelt d. 12.9.2017.
- Accept efter anmeldeordningen til at etablere en gyllebeholder på 2.000 m². Afgørelse er meddelt d. 20.9.2017.
- Miljøgodkendelse efter §16a i husdyrbrugloven. Afgørelsen er meddelt den 3.4.2020.

Esbjerg Kommune har gennemgået oplysningerne i ansøgningen og vurderer, at det angivne produktionsareal i nudrift og 8 års drift er korrekt. Produktionsarealet i nudrift og 8-års drift er angivet som nettoareal, dvs. at nakkebomsarealer og drikkekar er fraregnet.

Ansøgt drift:

Produktionsarealet i ansøgt drift er angivet som netto areal i eksisterende stalde og bruttoareal for nyt produktionsareal.

Størrelsen af produktionsarealet, dyretyper og staldsystem danner grundlag for de beregninger, der foretages i ansøgningsskemaet. Der stilles derfor nyt vilkår, der fastholder disse forudsætninger så det sikres, at miljøpåvirkningen fra ejendommen fastholdes på det niveau, der fremgår af ansøgningen. Vilkår vedr. produktionsarealer i miljøgodkendelsen fra 3.4.2020 ophæves.

I stald 1, 2 og ny stald 3 (jf. kort 1) er der valgt fleksgruppe under dyretype. Det betyder, at der på produktionsarealerne i disse staldafsnit frit kan skiftes mellem alle kvæg over 6 mdr. I dybstrøelsesarealer kan derud over før nævnte kvæg også skiftes mellem kalve under 6 mdr., heste, får og geder. Staldsystemet må dog ikke ændres uden fornyet vurdering.

Foder

Opbevaring af foder er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten.

Der søges om ny halmlade, og lovliggørelse af 18 m³ tårnsilo til vand, som er placeret ved østfacaden ved stald 1. Tanken benyttes til brugsvand til bl.a. foderblanding.

Etablering og drift af ensilageopbevaring, herunder ensilage i markstakke, skal ske i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. I forbindelse med opbevaring af ensilage på markarealer, fastsætter husdyrgødningsbekendtgørelsen krav om, at næringsstoffer fra ensilagerester og lignende skal kunne optages af de efterfølgende afgrøder.

Det er kommunens vurdering, at opbevaringen af ensilage er tilstrækkelig reguleret ved reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, og at der ikke er behov for at fastsætte yderligere vilkår.

Der er i eksisterende miljøgodkendelse fra 3.4.2020 stillet vilkår om, at foderopbevaringen skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr. Vilkåret bibeholdes.

Husdyrgødning

I ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten er der angivet oplysninger om gødningslagre og gødningstyper.

I forhold til tidligere miljøgodkendt opbevaringsanlæg (nr. 12 i tabel 2 og kort 2 i godkendelse af 3.4.2020), så bliver denne ikke realiseret, og derfor indgår møddingspladsen ikke i ansøgningen. Tidligere vilkår til denne plads bortfalder.

Typen af husdyrgødning og arealet af opbevaringslageret er væsentlige forudsætninger for beregninger i it-ansøgningen. I nærværende tillæg til miljøgodkendelsen stilles der derfor vilkår, der fastholder forudsætningerne.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsætter krav til husdyrbrugets opbevaringskapacitet så det sikres, at udbringning af gødning kan ske i overensstemmelse med udbringningsreglerne. Der fastsættes ikke yderligere vilkår hertil.

Husdyrbruget har pligt til at udarbejde en opdateret opgørelse over kapaciteten, når der foretages ændringer på husdyrbruget. Esbjerg Kommune har derfor i forbindelse med miljøtilsyn mulighed for at følge op på, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig og at der foreligger en opdateret kapacitetsopgørelse baseret på det aktuelle dyrehold.

Oplag af kompost i marken skal ske i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der bl.a. fastsætter krav til placering og overdækning af markstakke samt førelse af logbog. Oplag af kompost i marken vurderes at være tilstrækkelig reguleret ved reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og der fastsættes ikke yderligere vilkår hertil.

Spildevand/restvand

Ansøger har redegjort for afløbsforhold i miljøkonsekvensrapporten og i miljøgodkendelsen fra 3.4.2020.

Der er i eks. miljøgodkendelse stillet vilkår til afløbsplan og forsinkelsesbassin. Vilkårene bibeholdes, og vil også omfatte det nye byggeri.

Der er et eksisterende udsprinklingsanlæg til udsprinkling af overfladevand fra plansiloer. I forbindelse med udvidelse af plansiloarealet, skal arealet til udsprinkling ligeledes udvides. Udsprinklingsarealet skal overholde følgende retningslinjer:

Jordbundstype	Areal til udsprinkling *)
JB 1 – 3	1:1
JB 4 – 6	1;1:5
JB 7 – 10	1:2

*) Forholdt mellem siloareal og areal til udsprinkling

Tabel 1. Forhold mellem siloareal og udsprinklingsareal

Der stilles vilkår til bufferkapacitet.

Husdyrbrugets beliggenhed

Faste afstandskrav og planmæssige forhold

Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten beskrevet husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.

Placeringen af husdyrbruget fremgår af kort 2.

Husdyrbrugloven fastsætter en række afstandskrav til husdyrbrugets beliggenhed.

Esbjerg Kommune har gennemgået ansøgers oplysninger og er enig med ansøger i, at de gældende afstandskrav er overholdt.

Kort 2. Husdyrbrugets beliggenhed

Landskab og kulturmiljø

Bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug kan indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten beskrevet og vurderet påvirkningen af landskabet.

Esbjerg Kommune har valgt at uddybe ansøgers vurdering. I forbindelse med vurderingen skal der foretages en afvejning af på den ene side placeringen af det ønskede byggeri og nødvendigheden for det pågældende husdyrbrug overfor på den anden side de landskabelige hensyn i området.

Placering og erhvervmæssig nødvendighed:

Vurderingen af ansøgninger om opførelse af erhvervmæssigt nødvendige bygninger skal ske med skyldigt hensyn til, hvad der er økonomisk og funktionelt muligt og forsvarligt.

Der vurderes at være et reelt behov for at etablere nye bygninger/anlæg, da der på ejendommen ikke er eksisterende bygninger/anlæg, der med fordel kan renoveres og indrettes til formålet.

Produktionsarealet på Søndermarksvej 12 udvides ved det ansøgte projekt fra 4.765 m² til 6.009 m² i kvæg. Strukturudviklingen i landbruget går mod større husdyrbrug, og et husdyrbrug af denne størrelse i kvæg vurderes ikke at være usædvanlig stort efter danske forhold.

De nye driftsbygninger opføres i tilknytning til eksisterende bygningsmasse, så ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør én helhed.

Efter udvidelsen udgør det samlede bygningsareal på ejendommen ca. 2,8 ha. Medtages arealet mellem og omkring bygningerne udgør det samlede areal i stedet ca. 3,9 ha.

Ansøger ejer udover Søndermarksvej 12 også Søndermarksvej 17, hvor der ligeledes er produktion af kvæg. Der opføres ikke driftsbygninger i forbindelse med udvidelsen, der kan betegnes som fællesanlæg for ejendommene.

Esbjerg Kommune finder, at der ikke er noget usædvanligt ved de nye bygninger, der arkitektonisk opføres som andre stalde og foder- og ensilageopbevaringsanlæg.

Esbjerg Kommune vurderer samlet, at det ansøgte projekt er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendom.

Landskabelige hensyn og vurdering:

I forbindelse med byggeriet af nye anlæg er der foretaget en landskabsvurdering. Denne er vedlagt i sin helhed i bilag 1. De vigtigste uddrag af landskabsanalysen er gengivet herunder.

Det vurderes at det ansøgte vil have en vis lokal påvirkning og også i beskeden grad en påvirkning af det overordnede landskab.

Landskabet omkring anlægget er dog forholdsvis robust og det ansøgte vurderes derfor ikke at tilsidesætte hensynet til landskabet.

Da der som nævnt sker nogen, overvejende lokal, landskabelige påvirkning, er der tidligere stillet krav om bevarelse af nuværende afskærmende beplantning. Disse vilkår bibeholdes.

Etablering af tårnsiloen (vandopbevaring) vurderes ikke at medføre påvirkning af landskabet, da beholderen placeres ved østfacaden af stald 1, som er markant højere.

Den nye dybstrøelsesstald etableres paralelet med og umiddelbart øst for eksisterende stald 1. Eksisterende stald er ca. 11 m høj, og den nye dybstrøelsesstald bliver ca. 5,8 m høj. Da den nye stald er mindre end eksisterende stald, vurderes dette byggeri ikke at påvirke landskabet.

Med etablering af de nye plansiloer og råvarehallen, vil der blive en lang byggelinje set fra syd, som bør brydes ved slørende beplantning. Med de eksisterende vilkår om bevarelse og vedligeholdelse af eksisterende beplantning og nye vilkår om slørende beplantning syd for byggeriet, vurderes det, at det samlede byggeri ikke vil tilsidesætte de landskabelige værdier.

Nye vilkår til ansøgte

- Der skal etableres et beplantningsbælte langs med Søndermarksvej som vist med blåt på kort 5. Beplantningsbæltet skal bestå af mindst 1 række hjemmehørende arter af træer og buske.
- Beplantningen må efter forudgående aftale med Esbjerg Kommune flyttes til en anden placering, såfremt denne placering yder tilsvarende afskærmning.
- Alle træer og buske skal etableres senest den 31. december i samme årstal, hvor enten råvarehallen eller plansiloerne, jf. kort 1 etableres.

Husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne

Ammoniakpåvirkning af naturområder og beskyttede arter

Der sker en ammoniakemission fra husdyrbrugets stalde og lagre af husdyrgødning, som kan påvirke den omkringliggende natur med dens bestande af vilde planter og dyr samt deres levesteder.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt et beskyttelsesniveau for hvor meget ammoniak der må udledes til naturområder (kategori 1-3 natur). Ifølge klagenævnets praksis er dette beskyttelsesniveau tilstrækkeligt til at sikre beskyttelsen af omkringliggende naturområder³.

Der skal også foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke internationale naturområder eller yngle og rasteområder for bilag IV-arter⁴.

Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten beskrevet og vurderet påvirkningen af naturområder. Esbjerg Kommune har valgt at supplere ansøgers vurdering. Esbjerg Kommune har desuden gennemgået beregningerne i it-ansøgningen. Hvor det er vurderet at være relevant, har Esbjerg Kommune suppleret beregningerne med nye punkter eller korrigeret oplysninger om kumulation eller angivelse af ruheder.

Ammoniakemission

I ansøgningen beregnes ammoniakemissionen fra husdyrbruget. Beregningerne viser, at ammoniakemissionen øges fra 5.978 kg NH₃/år til 7.023 kg NH₃/år. 8-års driften er beregnet til 3.629 kg NH₃/år.

Naturområder omkring husdyrbruget

Der ligger flere beskyttede naturområder omkring ejendommens anlæg. Ud fra den beregnede deposition på arealer op til 1.500 m væk er det vurderet, at depositionen på naturområder længere væk vil være meget lille, og derfor som hovedregel ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af naturområderne.

Repræsentative naturområder og øvrige beskyttelsesinteresser ses på nedenstående kort. De enkelte naturområder er nummereret med et tal.

---

³ For eksempel MNK-132-00091 og MKN-132-00109

⁴ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

Kort 3: Anlægget med nummererede naturpunkter. Cirklen viser den afstand der er beregnet til.

I tabel 2 ses en oversigt over naturpunkterne med angivelse af relevante data.

Kategori natur						
Naturpunkt		Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Natur-kategori	Kumulation (Antal andre husdyrbrug der bidrager)	Beskyttelsesniveau
1	Mose	0,1	0,3	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år.
2	Eng	0,1	0,2	Ej kategori	Ej relevant	-
3	Ammoniakfølsom skov	0,5	2,1	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år.
4	Sø	0,7	1,5	Ej kategori	Ej relevant	-
5	Sø	0,1	0,1	Ej kategori	Ej relevant	-
6	Sø	0,2	0,4	Ej kategori	Ej relevant	-
7	Sø	0,6	1,3	Ej kategori	Ej relevant	-
Bilag IV arter						
Naturpunkt / art		Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Note		
				Der er løgfro i flere af de omkringliggende søer. Merbelastning op til 0,7 og totalbelastning op til 1,5 kg N/ha/år.		
Internationale naturbeskyttelsesområder						
Navn/nr. på int. naturområde		Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Note		

Habitatområde nr. 262 – Stensbæk Plantage	0,0	0,0	-
---	-----	-----	---

Tabel 2. Naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning. Ammoniakbelastningen er beregnet i scenariskema nr. 255.838.

Beskyttelsesniveau for kategori 1-3 natur

Som det fremgår af tabellen herover, er beskyttelsesniveauet for kategori 3 natur overholdt.

Som det fremgår af tabellen herover, er der ingen kategori 1-2 natur omkring anlægget. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-2 natur er derfor overholdt.

Naturområder der ikke er omfattet af husdyrbruglovens kategori 1-3

Husdyrbruglovens kategori 1-3 omfatter langt de fleste beskyttede naturområder. Dog er moser, som ligger i Natura 2000, samt enge, søer og strandenge ikke omfattet. Esbjerg Kommune vurderer, at der i den konkrete sag ikke er nogen af de nævnte lokaliteter, der modtager belastninger i en størrelsesorden, der vil føre til tilstandsændring.

Bilag IV-arter

Af habitatdirektivets bilag IV fremgår en række særlige dyre- og plantearter, der kræver streng beskyttelse. Ifølge klagenævnspraksis skal påvirkningen af bilag IV-arter vurderes ud fra anlæggets påvirkning af omgivelserne.

Ud fra det konkrete og generelle kendskab til bilag IV arternes forekomst i Esbjerg Kommune vurderes det, at der i lokalområdet kan forekomme følgende bilag IV-arter: grøn mosaikguldsmed, grøn kølleguldsmed, birkemus, markfirben, stor vandsalamander, løgfrø, strandtudse, spidssnudet frø, odder, snæbel og af flagermus følgende arter vand-, frynse-, trolde-, dværg-, pipistrel-, brun-, syd-, skimmel- og langøret flagermus.

I det konkrete område er der løgfrø i flere af de omkringliggende søer. Ammoniakbelastningen af søerne varierer, men vurderes ikke at være en af en størrelsesorden, der vil føre til tilstandsændring af søerne. Deres egnethed som yngle- eller rastested skades derfor ikke.

På baggrund af kommunens konkrete viden om de enkelte arters yngle- og rasteområder samt den generelle viden om, hvor arterne findes og hvilke aktiviteter, der kan komme i konflikt med hensynet til deres beskyttelse jf. DMUs Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁵, vurderes det, at yngle- eller rastesteder for bilag IV arterne omkring anlægget ikke påvirkes i en grad, der kan forventes at tilsidesætte beskyttelsen af disse, da anlægget ikke direkte eller indirekte via kvælstofdepositionen fra anlægget vil kunne påvirke yngle- og rasteområder væsentligt.

I vurdering er der med hensyn til flagermus, lagt særligt vægt på at det ansøgte ikke omfatter at gamle træer fældes, eller at eksisterende bygninger rives ned.

Det ansøgte byggeri placeres desuden sådan, at oplagte ledelinjer for flagermus ikke vil blive påvirket. I lokalområdet vurderes det særligt skovbryn og små plantninger omkring anlægget (særligt mod øst), vil være den nærmeste ledelinje for flagermus.

⁵ Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007. Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁵ – til brug i administration og planlægning og Del 2 – Odder og flagermus nr. 603 fra 2024.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Jævnfør habitatdirektivet er der pligt til at vurdere påvirkningen af internationale naturbeskyttelsesområder. Afgørelsen gives med afsæt i det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Overholder husdyrbruget beskyttelsesniveauet, vil det jf. principiel klagenævnsafgørelse (NMK-132-00109) som altovervejende hovedregel medføre, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af omgivende Natura 2000-områder er uvæsentlig.

I den konkrete sag er beskyttelsesniveauet overholdt, og der er ikke særlige forhold, som skulle betinge en afvigelse herfra.

Samlet vurdering

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at afgørelsen ikke vil tilsidesætte beskyttelsen af omgivende lokale, regionale eller internationale naturområder eller beskyttede arter og at der derfor ikke er behov for at stille skærpede vilkår for at begrænse kvælstofemissionen fra anlægget.

Lugt

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor stort et produktionsareal der er på ejendommen og hvilken dyreart der er tale om.

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

Beskyttelsesniveau for lugt

Lugtgener fra stalden vurderes på grundlag af det beskyttelsesniveau for lugt, som er fastlagt i husdyrlovgivningen. Hvis beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, vurderes husdyrbruget som udgangspunkt ikke at give anledning til væsentlige lugtgener.

Husdyrbruget skal overholde bestemte lugtgeneafstande. Geneafstanden er fastsat under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt. For eksempel vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere tolerancetærskel overfor lugt end beboere i byområder.

Geneafstanden beskriver den afstand, som der minimum skal være fra husdyrbruget til nabobeboelse, samlet bebyggelse og til byzone. Beboelsejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af stalden. Hvis der i ansøgningen er flere staldafsnit, der hver bidrager med lugt, beregner ansøgningssystemet en vægtes gennemsnitsafstand, som tager hensyn til lugten fra de enkelte stalde og staldenes indbyrdes placering. For at beskyttelsesniveauet er overholdt, skal den vægtede gennemsnitsafstand være større end den korrigerede geneafstand.

Geneafstanden beregnes i ansøgningssystemet. I beregningerne korrigeres der for vindretning og påvirkning fra andre husdyrbrug i det omfang det er relevant.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår lugtberegningerne og det er vurderet, at beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt.

Esbjerg Kommune har gennemgået lugtberegningerne.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er udpeget som Søndermarksvej 8. Nærmeste samlede bebyggelse er Spandet, mens nærmeste byzone er Arnum. Esbjerg Kommuner vurderer, at udpegningerne er korrekte. Der vurderes også at være angivet korrekte oplysninger om andre husdyrbrug (kumulation).

Esbjerg Kommune er derfor enig med ansøger i, at beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, og at husdyrbruget derfor ikke forventes at give anledning til væsentlige lugtgener for omkringboende.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som væsentlig generende.

Der er i miljøgodkendelsen fra 3.4.2002 stillet vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til væsentlige lugtgener. Vilkåret bibeholdes. Samtidig stilles der vilkår om, at der skal opretholdes en god staldhygiejne, da dette er en forudsætning for de beregnede geneafstande.

Lugt fra gyllebeholdere og håndtering af gødning

Der kan opstå lugtgener i forbindelse med omrøring og pumpning af gylle og når der håndteres fast husdyrgødning.

I miljøkonsekvensrapporten er gødningshåndteringen beskrevet.

Esbjerg Kommune er enig med ansøger/ansøgers konsulent, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende.

Håndtering af husdyrgødning reguleres af husdyrgødningsbekendtgørelsen. For yderligere at imødegå uheld ved håndtering og pumpning af gylle inklusive påfyldning af gyllevogne, er der i miljøgodkendelsen fra 3.4.2020 stillet regulerende vilkår til dette. Vilkåret bibeholdes. Det vurderes, at det ikke er relevant at stille skærpede krav til tidsrum for pumpning og omrøring af gylle, da der ikke er naboer i umiddelbar nærhed af bedriften.

Transporter

Transporter er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen fra 3.4.2020.

Antallet af transportere stiger med ca. 260 stk. Samtidig er der søgt om en ny indkørsel, nord for eksisterende indkørsler. Tilladelsen er meddelt i særskilt tilladelse.

Der er i eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår i forbindelse med ensilering i aftenperioden. Med nærværende tillæg sker der ikke ændringer i antallet af transportere i forbindelse med ensilering. Ovennævnte vilkår bibeholdes.

Esbjerg Kommune er enig med ansøger i, at med de stillede vilkår vil husdyrbruget kunne drives uden at medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Rystelser

I miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen fra 3.4.2020 er der redegjort for forholdene vedr. rystelser. Nærværende projekt vurderes ikke at ændre på den tidligere vurdering, og dermed vurderes der ikke at være behov for at stille regulerende vilkår hertil.

Støj

Støj er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen fra 3.4.2020. Nærværende projekt medfører ikke væsentlige ændring i forhold til støjbelastningen.

Der er i miljøgodkendelsen fra 3.4.2020 stillet regulerende vilkår til støjbelastning. Disse vilkår bibeholdes.

Støv, fluer og skadedyr

Støv

Støvgener er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen fra 3.4.2020. Nærværende projekt vurderes ikke at medføre ændringer i forhold til støvgener.

Der er i eksisterende miljøgodkendelse stillet regulerende vilkår til støv (vilkår 29). Vilkåret bibeholdes.

Fluer og skadedyr

I miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen fra 3.4.2020 er der redegjort for bekæmpelsen af fluer og skadedyr. Nærværende projekt vurderes ikke at medføre ændringer i forhold til fluer og skadedyr.

Der er i eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår i forhold til skadedyr. Disse vilkår bibeholdes.

Lys

I miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen fra 3.4.2020 er der redegjort for forholdene vedrørende lys.

Der er i eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår i forhold til lyspåvirkning. Disse vilkår bibeholdes.

Driftsforstyrrelser og uheld

I miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen fra 3.4.2020 er der redegjort for driftsforstyrrelser og uheld. Der er ingen ændringer i forhold til det tidligere godkendte.

På den baggrund vurderes nærværende projekt ikke at medføre væsentlige ændringer i forhold til tidligere beskrevet driftsforstyrrelser og uheld. De tidligere stillede vilkår om beredskabsplan, og vilkår vedrørende ophør, vilkår til pumpning af gylle og vilkår om tankning, håndtering og opbevaring af olie m.m. bibeholdes.

Ressourcer, affald og døde dyr

Ressourcer

I miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen fra 3.4.2020 er der redegjort for ressourceforbruget. Nærværende projekt medfører ikke væsentlige ændringer i ressourceforbruget.

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at husdyrbrugets drift ikke adskiller sig væsentligt fra lignende bedrifter, og at der ikke forekommer særligt ressourceforbrugende aktiviteter på ejendommen. Ressourceforbruget forventes ikke at have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Affald

I miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen fra 3.4.2020 er der redegjort for affaldsproduktionen og håndtering heraf. Nærværende projekt medfører ikke ændringer i dette. De stillede vilkår om opbevaring, håndtering og bortskaffelse af affald bibeholdes.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

Hvis ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på mere end 750 kg NH₃-N/år, skal kommunen i forbindelse med miljøgodkendelsen sikre sig, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager) er reduceret til et niveau, der svarer til det niveau for emission, der kan nås ved at anvende "bedst tilgængelig teknik (BAT)".

Den maksimale emission fastlægges på baggrund af reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og beregningerne sker via ansøgningssystemet. Det er op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i brug for at opfylde kravet til maksimal emission. Det er dog et krav, at de anvendte virkemidler er anført på Miljøstyrelsens teknologiliste.

I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for, at BAT emissionsniveauet er overholdt.

Esbjerg Kommune har gennemgået beregningerne og vurderer, at det er de korrekte forudsætninger der ligger til grund for beregningerne. Esbjerg Kommune er således enig med ansøger i, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er reduceret til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

De virkemidler der kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen er knyttet til valg af staldsystem/-teknologi og opbevaring af husdyrgødning. I den konkrete ansøgning anvendes følgende virkemidler:

- Dybstrøelse i nye staldafsnit

Der er stillet vilkår til de ansøgte staldsystemer.

Alternative muligheder

På baggrund af beskrivelsen i miljøkonsekvensrapporten vurderer Esbjerg Kommune, at der ikke findes rimelige alternativer til det ansøgte projekt.

Samlet vurdering

Husdyrbrugets væsentlige direkte og indirekte påvirkning af miljøet er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten.

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at det ansøgte, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet herunder navnlig i forhold til:

- landskabelige værdier
- natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbar over for næringsstofpåvirkning
- jord, grundvand og overfladevand

- lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Høring

Høring af udkast til afgørelse

I forbindelse med den offentlige høring i 14 dage er der kommet bemærkninger fra flere naboer.

Naboerne bemærker, at de oplever støjgener fra plastik som blaftrer ved halmstakke, og fra maskiner som i nattetimerne og tidlige morgen henter foder fra ensilagestakke i marken.

Ansøger har derfor frivilligt foretaget en projektilpasning, som indebærer, at der ikke vil blive opbevaret halmstakke og ensilagestakke i de røde områder på kort 4 herunder.

Esbjerg Kommune vurderer, at såfremt de omtalte arealer friholdes for oplag af halm eller ensilage, så vil der ikke være støjgener hos de omboende. Der stilles vilkår friholdelse af arealerne for halmoplæg og ensilage.

Kort 4: De røde områder friholdes for markstakke med ensilage eller halm.

Den ene nabo er desuden bekymret for trafikmængden og trafiksikkerhed på de små veje i området.

Esbjerg Kommune kan oplyse følgende: Udgangspunktet er, at færdsel på offentlig vej alene reguleres af politiet efter færdselslovens regler. I en godkendelse kan der derfor primært stilles vilkår om anvendelse af bestemte ad-

gangsveje til bedriften. For husdyrbrugets egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Endelig kan der stilles vilkår om, at til- og frakørsel kun må ske på bestemte tidspunkter.

Den ansøgte udvidelse medfører en stigning på ca. 260 stk. årligt. Det svarer til mindre end 1 ekstra transport dagligt. De ekstra transporter er afhentning af gylle og dybstrøelse til biogas. Disse transporter passerer ikke forbi Høleskovvej 8. Esbjerg Kommune vurderer, at den begrænsede stigning i transporter ikke vil medføre en væsentligt gene for de omboende.

Bilag 1: Landskabsvurdering

Landskab og erhvervsmæssig nødvendighed

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug fremgår det, at det påhviler kommunen at varetage hensynet til de landskabelige værdier. Kommunen skal i den forbindelse foretage en afvejning af på den ene side placeringen af det ønskede byggeri og nødvendigheden for det pågældende husdyrbrug overfor på den anden side de landskabelige hensyn i området.

Projektbeskrivelse

Husdyrbruget søger om

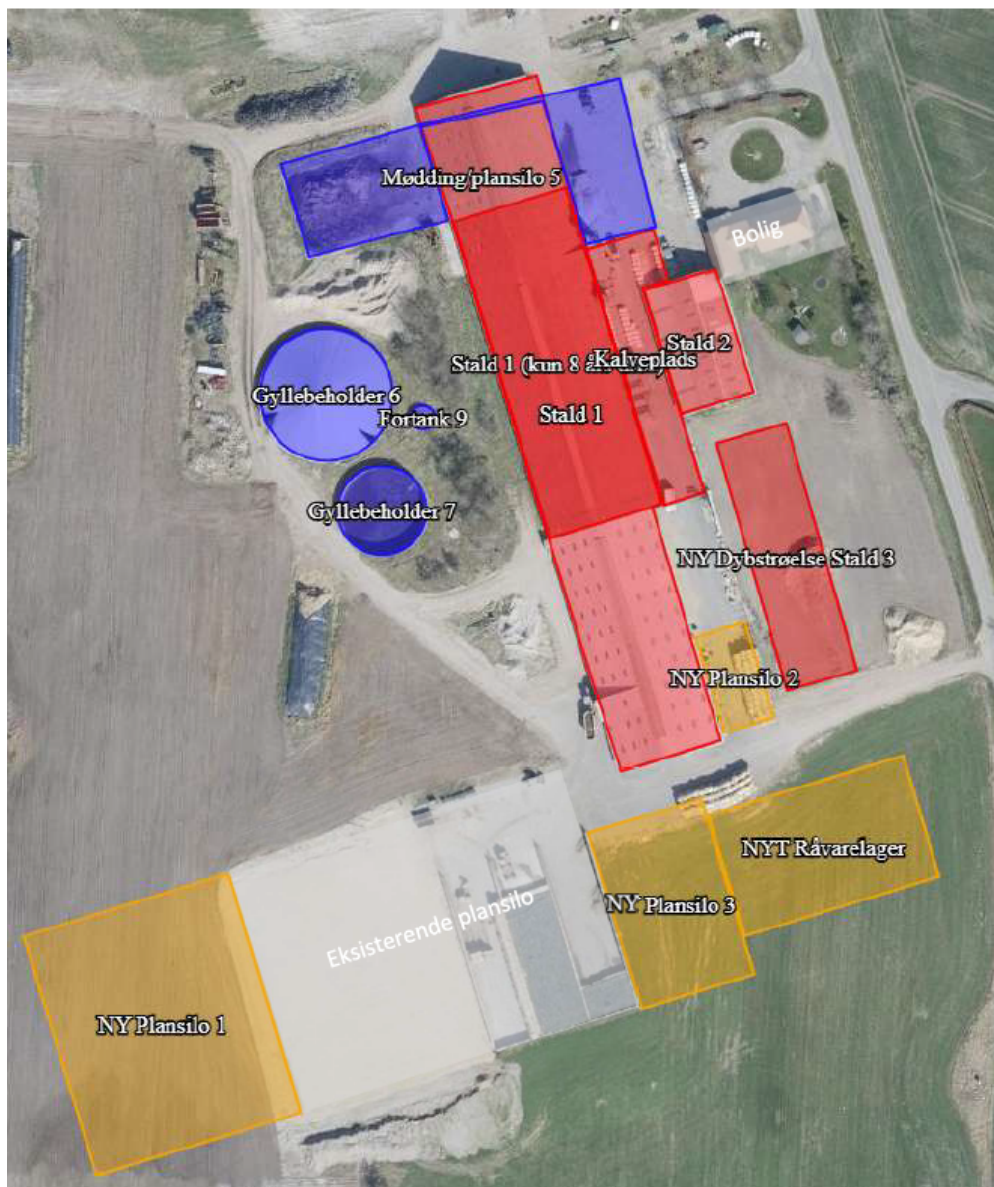
- Udvidelse af produktionsarealet fra 4.765 m² til 6.009 m²
- Etablering af ny dybstrøelsesstald med et produktionsareal på 882 m² (20,5 m x 72 m)
- Etablering af nyt produktionsareal i eksisterende foderlade på 362 m²
- Etablering af ny råvarehal/halmlade på 1.995 m² (35 m x 57 m)
- Etablering af tre nye plansiloer på hhv. 4.200 m² (60 m x 70 m), 1.683 m² (33 m x 51 m) og 406 m² (14,5 m x 28 m)
- Tidligere godkendt betonplads til bl.a. gødningsrester på 375 m² udgår
- Lovliggørelse af tårnsilo (vandtank) på 18 m³

Ansøger oplyser følgende om materiale og farvevalg for nye bygninger:

	Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Tag-hældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
Stald 3	1.476 m ²	5,8 m	15°	Grå stålplader, gråt tag	Dybstrøelsesstald
Råvarehal	1.995 m ²	11,5 m	20°	Grå gavle (stål), grå elementer, gråt tag	Halm/råvarelager
Plansilo 1	4.200 m ²	2,5 m		Elementer	Ensilage
Plansilo 2	1.683 m ²	2,5 m		Elementer	Ensilage
Plansilo 3	406 m ²	2,5 m		Elementer	Ensilage
Tårnsilo	8,6 m ²	4,6 m		Stål	Vandopbevaring

De nye bygninger (stald og råvarehal) etableres i samme grålige farve og arkitektur som eksisterende bygninger.

Kortet herunder viser placering af det ansøgte og de øvrige bygninger.

Placering og erhvervsmæssig nødvendighed:

Vurderingen af ansøgninger om opførelse af erhvervsmæssigt nødvendige bygninger skal ske med skyldigt hensyn til, hvad der er økonomisk og funktionelt muligt og forsvarligt.

Der vurderes at være et reelt behov for at etablere nye bygninger/anlæg, da der på ejendommen ikke er eksisterende bygninger/anlæg, der med fordel kan renoveres og indrettes til formålet.

Produktionsarealet på Søndermarksvej 12 udvides ved det ansøgte projekt fra 4.765 m² til 6.009 m² i kvæg. Strukturudviklingen i landbruget går mod større husdyrbrug, men et husdyrbrug af denne størrelse i kvæg vurderes ikke at være usædvanlig stort efter danske forhold.

De nye driftsbygninger opføres i tilknytning til eksisterende bygningsmasse, så ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør én helhed.

Efter udvidelsen udgør det samlede bygningsareal på ejendommen ca. 2,8 ha. Medtages arealet mellem og omkring bygningerne udgør det samlede areal i stedet ca. 3,9 ha.

Ansøger ejer udover Søndermarksvej 12 også Søndermarksvej 17, hvor der ligeledes er produktion af kvæg. Der opføres ikke driftsbygninger i forbindelse med udvidelsen, der kan betegnes som fællesanlæg for ejendommene.

Esbjerg Kommune finder, at der ikke er noget usædvanligt ved de nye bygninger, der arkitektonisk opføres som andre stalde og foder- og ensilageopbevaringsanlæg.

Esbjerg Kommune vurderer samlet, at det ansøgte projekt er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendom.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget er beliggende i landzone i område

- 36-020-080 Landområde omkring Sønderskov og Fårmandsbjerg
- 36-020-070 Natur syd for Spandet

De nye dele af anlægget placeres overvejende i det først nævnte område

Anvendelsen fastlægges i område nr. 36-020-080 til jordbrugsområde med det sigte at fremme erhverv som landbrug, skovbrug, gartneri og lignende. Der kan gives mulighed for friluftsfaciliteter.

I område nr. 36-020-070 fastlægges anvendelsen til grønt danmarkskort med det sigte at beskytte og udvikle levesteder og spredningskorridorer for vilde dyr og planter. Der må ikke tillades etableret eller ændret anlæg, der medfører at de naturmæssige værdier forringes. Ny bebyggelse og anlæg skal søges placeret uden for det grønne danmarkskort. Eksisterende landbrug kan fortsættes i områderne.

For begge område gælder, at der kan etableres de til områdets anvendelse og drift nødvendige bygninger og anlæg.

Bindinger

- KP 22-34 Landskabskarakterområder (561.21)
- KP 22-34 Kulturmiljø

Landskabskarakterområde

Husdyrbruget er beliggende inden for landskabskarakterområde nr. 561.21. Spandet. Indenfor landskabskarakterområderne skal landskabets karakter understøttes og udvikles. Særlige natur- og kulturhistoriske værdier skal søges bevaret.

Værdifuldt Kulturmiljø

Et kulturmiljø er et geografisk afgrænset område, der ved sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Et værdifuldt kulturmiljø rummer en bærende kulturhistorisk fortælling som udgøres af en bebygget struktur.

Husdyrbruget på Søndermarksvej 12 er beliggende indenfor kulturmiljøområde nr. 16.4 "Spandet". Heraf fremgår det, at der ved Spandet Kirke ligger der et område præget af kirken og ældre gårde heriblandt Spandetgård. Spandetgård er en firlæn-

get gård, der tidligere var herregård. I den sydlige del af området ligger desuden den gamle præstegård som er en fin bygning med spir på taget. Området har karakter af at være den ældste del af byen, og dyrkningslandskabet går her ind i byen hvilket er karaktergivende for stedet.

Som det fremgår, er kulturmiljøet alt overvejende knyttet til landsbyen Spandet.

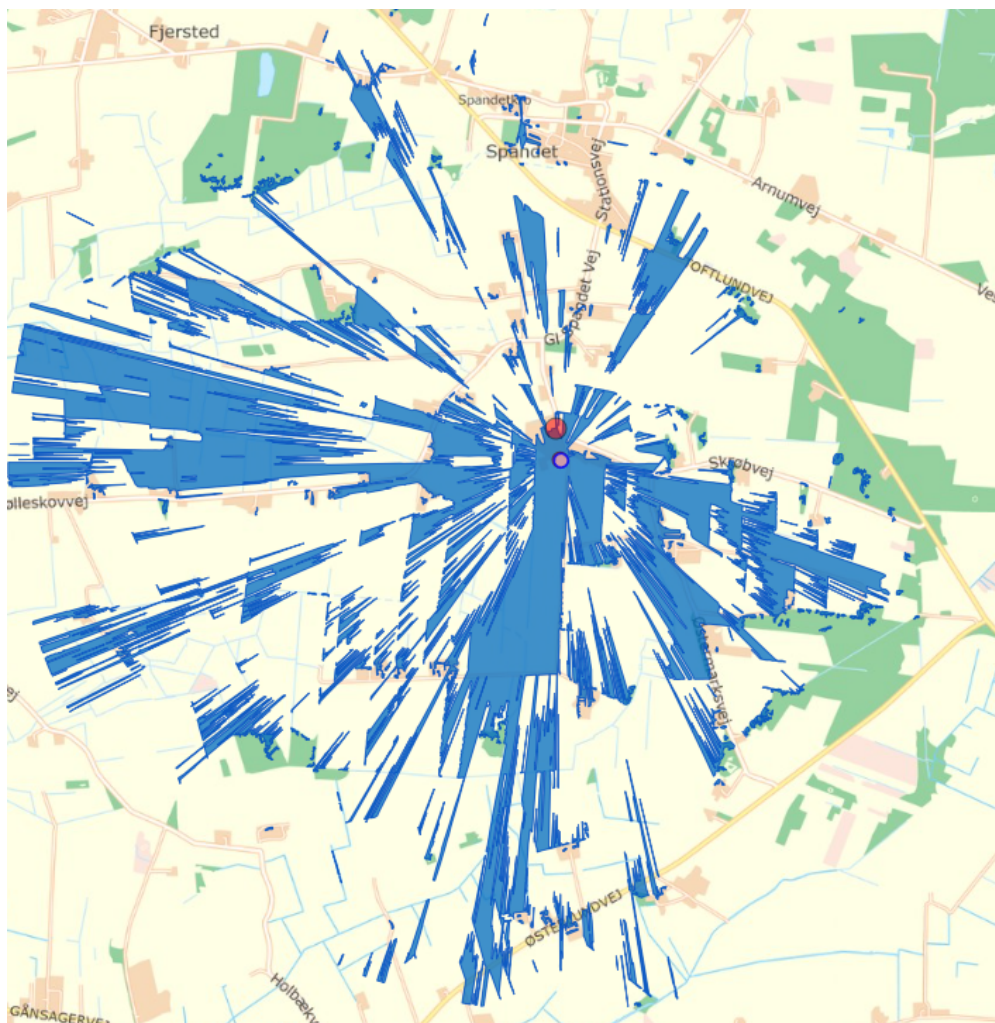
Topografi

Det ansøgte er beliggende i kote 35-38 på Toftlund Bakkeø. Terrænet falder svagt mod vest, men fremstår overvejende fladt. Der er et lokalt højdepunkt ca. 1,7 km nordøst for husdyrbruget i kote ca. 55.

Synlighedsberegning:

Esbjerg Kommune har vha. af et værktøj baseret på Danmarks højdemodel foretaget beregninger, der illustrer hvor synligt det ansøgte byggeri er i landskabet inden for en radius af 3 km, se kort 4. Værktøjet beregner synligheden af et punkt med en angivet specifik højde.

Beregningen viser, at det ansøgte byggeri primært er synlig inden for kort afstand, men at det enkelte steder også er synligt på længere afstand (op til 3 km) fra især vestlig og sydlig retning. Der er ikke indsigt til byggeriet fra de nærmeste landsbyer (Spandet og Fjersted).

Kort 4: Synlighedsberegning indenfor 3 km radius – råvarehal – Søndermarksvej 12. Blå farve angiver synlighed af råvarehal (11,5 m) i det lyserøde punkt

Bevoksning

Området omkring husdyrbruget fremstår uforstyrret, hvilket i høj grad skyldes beplantningen med løvtræer mod øst. Mod vest og syd er beplantningen mere sparsom, og landskabet er her mere åbent.

Bevoksningen omkring gårdanlægget på Søndermarksvej 12 består af læhegn af varierende beskaffenhed og spredte småbeplantninger. Læhegnene er primært NS-orienteret langs med markerne, og de består typisk af en enkelt række af træer. Omkring Toftlundvej og Østerlundvej er der større og mere sammenhængende områder med beplantning/skov.

Ved indpasning af større tekniske anlæg og bygninger, der ændrer væsentligt ved landskabspåvirkningen, kan disse med fordel indpasses med afskærmende løvtræbeplantning.

Kommunevejen Toftlundvej er den primære vej i området. Pga. beplantning er der herfra begrænset indsigt til det ansøgte byggeri. Byggeriet ses primært ved færdsel af Høllskovvej, Søndermarksvej og Østermarksvej.

Bebyggelse

Bebyggelsen i den østlige del af karakterområdet, der er præget af beplantning og skov, består af små ejendomme, mens bebyggelsen mod vest, hvor Søndermarksvej 12 ligger, består af større landbrugsejendomme i et område, hvor der er intensivt jordbrug.

Bebyggelsen er især i den vestlige del af området fortættet langs med de stedlige veje.

Det ansøgte gårdanlæg på Søndermarksvej 12 er med sine ca. 2,8 ha bygningsmasse blandt de største gårdanlæg i området, men afviger ikke fra den øvrige bebyggelse i området i hverken størrelse eller anvendelse (landbrug).

Infrastruktur/tekniske anlæg

Af tekniske anlæg er der i karakterområdet en telemast, et højspændingstracé og en grusgrav.

Karakterområdet er grundlæggende ikke sårbart overfor større tekniske anlæg, så længe anlæggene indpasses med afskærmende beplantning i det uforstyrrede landskab.

Kulturforhold

Der er ingen natur- eller kulturhistoriske spor i landskabet i umiddelbar nærhed af det ansøgte byggefelt herunder ingen beskyttede fortidsminder, sten- og jorddiger.

Det ansøgte projekt vurderes ikke at påvirke de stedlige kulturforhold væsentligt.

Sårbarhed

Landskabskarakterområdet kan betegnes som robust, da de intensivt dyrkede marker og den store skala er et gennemgående karaktertræk, hvilket gør, at tekniske anlæg kan indpasses i landskabet. I lokalområdet findes der allerede flere større husdyrbrug, der er meddefinerende for landskabet.

Inden for karakterområdet, hvor der i forvejen er megen løvbeplantning, vil større bygninger og tekniske anlæg, der ændrer landskabspåvirkningen med fordel kunne indpasses ved hjælp af afskærmende løvbeplantning.

Landskabet er således ikke særligt sårbart over for de nye stalde og anlæg.

Konklusion

Det vurderes at det ansøgte vil have en vis lokal påvirkning og også i beskeden grad en påvirkning af det overordnede landskab.

Landskabet omkring anlægget er dog forholdsvis robust og det ansøgte vurderes derfor ikke at tilsidesætte hensynet til landskabet.

Da der som nævnt sker nogen, overvejende lokal, landskabelige påvirkning, er der tidligere stillet krav om bevarelse af nuværende afskærmende beplantning. Disse vilkår bibeholdes.

Etablering af tårnsiloen (vandopbevaring) vurderes ikke at medføre påvirkning af landskabet, da beholderen placeres ved østfacaden af stald 1, som er markant højere.

Den nye dybstrølesstald etableres parallelet med og umiddelbart øst for eksisterende stald 1. Eksisterende stald er ca. 11 m høj, og den nye dybstrølesstald bli-

ver ca. 5,8 m høj. Da den nye stald er mindre end eksisterende stald, vurderes dette byggeri ikke at påvirke landskabet.

Med etablering af de nye plansiloer og råvarehallen, vil der blive en lang byggelinje set fra syd, som bør brydes ved slørende beplantning. Med de eksisterende vilkår om bevarelse og vedligeholdelse af eksisterende beplantning og nye vilkår om slørende beplantning syd for byggeriet, vurderes det, at det samlede byggeri ikke vil tilsidesætte de landskabelige værdier.

Nye vilkår til ansøgte

- Der skal etableres et beplantningsbælte langs med Søndermarksvej som vist med blå på kort 5. Beplantningsbæltet skal bestå af mindst 1 række hjemmehørende arter af træer og buske.
- Beplantningen må efter forudgående aftale med Esbjerg Kommune flyttes til en anden placering, såfremt denne placering yder tilsvarende afskærmning.
- Alle træer og buske skal etableres senest den 31. december i samme årstal, hvor råvarehallen og plansiloerne, jf. kort 1 etableres.

Kort 5: Beplantning omkring husdyrbruget på Søndermarksvej 1

Bilag 2: Miljøkonsekvensrapport

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer

Esbjerg
Kommune

Torvegade 74, 6700 Esbjerg
Tlf: 7616 1616 - Fax: 7616 0969
miljo@esbjergkommune.dk
www.esbjergkommune.dk

**Miljøkonsekvensrapport for Søndermarksvej 12, 6760 Ribe
Tillæg nr. 1. til miljøgodkendelse af 3. april 2020**

Sønderskov v. Mogens K. Nissen

Udarbejdet januar 2026, revideret marts 2026
Af miljørådgiver Solveig Bjerre Clausen

Ejer	Mogens Kunzendorf Nissen, Søndermarksvej 12, 6760 Ribe
Driftsherre	Mogens Kunzendorf Nissen, Søndermarksvej 12, 6760 Ribe
Kontakt	Mogens Kunzendorf Nissen E-mail: sonderskovis@gmail.com Tlf.: 29706539
Husdyrbrugets adresse	Søndermarksvej 12, 6760 Ribe
Ejendomsnr.	8782784
Matrikel og ejerlav	Matr. Nr. 165, Spandet Ejerlav, Spandet
CHR	50822
CVR / P-nummer	44112779
Konsulent/rådgiver	Solveig Bjerre Clausen
Ansøgningsskema(er)	Husdyrgodkendelse.dk Skema nr.: 254234
Ansøgning efter husdyrloven	§ 16 a tillæg
Bilag	Skema nr.: 254234 er vedhæftet følgende bilag; - Miljøkonsekvensrapport

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Basisoplysninger	5
Tidligere godkendelser	5
Oplysninger om samdrift med andre ejendomme	5
Biaktiviteter	6
IE-brug	6
Projektets erhvervsmæssige nødvendighed	6
Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte	7
Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse	7
Indretning og drift	8
Håndtering og opbevaring af husdyrgødning	12
Foderopbevaring	13
Afløbsforhold	13
Beliggenhed	15
Planforhold	15
Landskab	16
Afstandskrav	17
Naturområder	18
Ammoniakemission	18
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)	19
Kategori 1-natur	19
Kategori 2-natur	20
Kategori 3-natur	20
§ 3 områder	20
Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter	21
National beskyttelse af arter af planter og dyr	22
Biodiversitet – Den danske Rødliste	22
Lugt	22
Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte	23
Støv	23

Støj.....	24
Rystelser	25
Lys	25
Til- og frakørsels forhold.....	25
Transporter	26
Fluer og skadedyr	28
Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger.....	28
Egenkontrol	28
Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.....	29
Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.).....	29
Affald	29
Døde dyr	31
Grundvand	31
Vandforbrug og vandinstallationer	32
Energi.....	32
Klima	33
BAT (ammoniak)	34
Eventuelle grænseoverskridende virkninger.....	35
Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgtes virkning på miljøet.....	35
Befolkningen og menneskers sundhed	36
Alternative løsninger	36
Samspillet mellem faktorerne jf. § 4 stk. 8 nr. 5.	37
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten	37

Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver de fremtidige forhold på Søndermarksvej 12, 6760 Ribe, beliggende i Esbjerg Kommune.

Rapporten beskriver de faktiske forhold i dag samt udvidelsens karakteristika, herunder den forventede drift efter ibrugtagning. Hertil vurderes konsekvenser forbundet med udvidelsen.

Rapporten er opbygget jf. Bilag 1 i Bek. nr. 1089 af 16/10/2024 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Ikke-teknisk resumé

Ansøger Mogens K. Nissen driver ejendommen Søndermarksvej 12, Spandet, 6760 Ribe med mælkeproduktion og markbrug.

Der søges om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen af 3. april 2020. Der ansøges om at bygge en ny dybstrølesstald, etablere produktionsareal i et eksisterende foderlade, udvide plansiloareal, samt bygge et nyt råvarelager/halmlade på Søndermarksvej 12, 6760 Ribe. Desuden ansøges om ny indkørsel til ejendommen. Udvidelsen sker i og i tilknytning til eksisterende bebyggelse på ejendommen.

Ejendommen er beliggende i det åbne land. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Søndermarksvej 8, som ligger ca. 117 m nord for anlægget. Den nærmeste samlede bebyggelse er Spandet beliggende ca. 1,1 km nordøst for anlægget. Nærmeste byzone er Arnum 3,7 km øst-nordøst for ejendommen.

Lugtgenekriteriet er hhv. 136,5 m til nabobeboelse uden landbrugspligt, 479,2 m til samlet bebyggelse og 675,5 m til byzone. Beregningerne i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk viser at lugtgenekriterierne i Husdyrbrugloven er overholdt. Dermed forventes ingen væsentlige lugtgener ved omkringliggende beboelser, nærmeste samlet bebyggelse i Spandet og byzone i Arnum.

Der er ikke foretaget støjmålinger eller beregninger i forbindelse med ansøgningen. Det forventes med baggrund i den beskrevne indretning og afstanden til omkringboende, at de generelle krav til støj fra ejendommen er overholdt, og at der dermed ikke vil opstå støjgener ved de omkringboende, ud over hvad der må forventes ved alm. landbrugsdrift.

Samlet vurderes det med baggrund i de beskrevne tiltag, at ændringen ikke vil give væsentlige gener for de omkringboende samt at eventuelle gener er søgt begrænset mest muligt.

Etableringen af den nye dybstrølesstald, plansiloerne og det nye råvarelager/halmlade etableres i forbindelse med det eksisterende byggeri, i lignende farver og materialer, og det vurderes at det kan etableres uden væsentlig påvirkning af landskabet og kulturarv.

Beregning af ammoniakemission til nærmeste kategori 1, 2 og 3 natur, viser, at alle ammoniakdepositions-krav er overholdt.

Desuden er alle Bedste tilgængelige teknik (BAT) krav overholdt.

På husdyrbruget er der foretaget en række foranstaltninger for at sikre mindst mulige gene af støv, støj og fluer, lugt m.m. for omkringboende, som er beskrevet i nærværende miljøkonsekvensrapport. Der sker ikke væsentlige miljømæssige påvirkninger i forbindelse med nærværende ansøgning, herunder at projektet ikke vil forringe beskyttede naturtyper og arter i og udenfor Natura 2000-områder.

Basisoplysninger

Tidligere godkendelser

Afgørelse		Projektets omfang
Miljøgodkendelse efter kap. 5 i miljøbeskyttelsesloven 9. marts 2006		
Tillæg til miljøgodkendelse §12 28. december 2009	Ny gyllebeholder	4.000 m ³
Anmeldelse Gyllebeholder 20. september 2017	Ny gyllebeholder	2.000 m ³
Anmeldelse Ensilageplads 12. september 2017	Ensilageplads	Yderligere 1.055 m ² til i alt 2.495 m ²
§16 godkendelse 3. april 2020	Udvidelse af kostald og kalveplads, etablering af befæstet areal og ny plansilo, samt overgang til flexgrupper	Udvidelse af produktionsarealet fra 2.333 m ² til 4.765 m ² . Ensilageplads på 7.000 m ² Møddingsplads på 375 m ² Udvidelse af plads til kalvehytter
Anmeldelse Ny foderlade 6. december 2022	Foderlade	I forlængelse af kostalden
Anmeldelse Beholder til restvand 13. april 2022	Beholder til restvand	Fra siloanlæg
Anmeldelse Tilladelse til restvand 24. februar 2023	Udledning af restvand	Fra beholder til restvand
Anmeldelse Teltoverdækning 20. februar 2025	Teltoverdækning	2 teltoverdækninger - på gyllebeholder på Søndermarksvej 12 samt ekstern tank ved Skrøbvej

Tabel 1. Tidligere godkendelser

Oplysninger om samdrift med andre ejendomme

Ansøger har udover husdyrproduktionen på Søndermarksvej 12 også husdyrproduktion på Søndermarkvej 17, hvor der opstaldes kvier. Afstanden mellem de to ejendomme er ca. 1,2 km i luftlinje jf. tabel 2.

Dermed er afstanden større end 100 m og mere end halvdelen af den ukorrigerede geneafstand for lugt til beboelsesbygninger fra anlægget på Søndermarksvej 12. På baggrund af afstanden vurderes det, at ejendommene ikke er forureningsmæssige forbundet, og derfor er det ikke nødvendigt at vurdere, om der er teknisk eller driftsmæssig forbindelse. Der ansøges derfor om særskilt tillæg til miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Søndermarksvej 12.

Søndermarksvej 17 - Andet husdyrbrug				
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]	Forureningsmæssigt forbundet
Ensilageopbevaringsanlæg	NY Plansilo 1	1264	100	Nej

Tabel 2. Forureningsmæssig forbindelse fra Husdyrgodkendelse.dk

Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

IE-brug

Husdyrbruget er ikke kategoriseret som et IE-brug, da det er et kvægbrug.

Projektets erhvervmæssige nødvendighed

Ny dybstrøelsesstald og Nyt produktionsareal med dybstrøelse i eksisterende foderlade:

Der etableres en ny dybstrøelsesstald og produktionsarealet med dybstrøelse udvides i eksisterende foderlade.

Løbende forbedringer af staldforhold kræves for at opretholde en god dyrevelfærd.

Placering og indretning af den nye stald vil højne effektivitet og bedre arbejdsmiljøet for de ansatte.

Nyt råvarelager/halmlade:

Der ønskes etableret en bygning til råvarelager/halmlager.

Halmladen vurderes erhvervmæssig nødvendig for at sikre bedre kvalitet af halm til foder og strøelse. Halmen er hidtil opbevaret i markstakke overdækket med plastik. Overdækningen beskytter mod regnvand, mens den ikke beskytter mod fugt fra underlaget. Fugt i jorden trænger op i halmen, og der er risiko for forringelse af halmkvaliteten. Derved opstår der et større spild og kassation af dårlig halm.

Halm er en vigtig parameter i såvel foderet som til strøelse. God kvalitet af halm i foderet er afgørende for dyrenes foderoptag m.m., og som strøelse er halmens sugeevne afgørende for forbruget af halm. Jo ringere kvalitet halmen har, jo større forbrug er der.

Ved etablering af en halmlade vil der blive opbevaringskapacitet af halm under tag på en tør bund, hvilket vil forbedre kvaliteten og mindske spild. Desuden vil halmen være opbevaret tæt på forbrugsstedet, og der vil være mindre transport og håndtering end ved opbevaring i stakke på marken.

Råvarelageret vil være erhvervmæssigt nødvendigt, når det eksisterende råvarelager i foderladen inddrages til dybstrøelsesstald. Foderet skal opbevares tørt, uden risiko for forurening m.m. og for at mindske spild.

Udvidelse plansiloer

Plansiloarealet udvides øst og vest for eksisterende plansilo. Derudover søges om godkendelse til plansilo på et eksisterende befæstet areal. Plansiloerne etableres for at øge kapaciteten til ensilage på fast bund.

Derved forventes det, at der fremadrettet ikke vil være brug for opbevaring af ensilage i markstakke. Ved markstakke er der risiko for ringere kvalitet og større spild af ensilage, hvilket ønskes begrænset.

Derfor er de nye plansiloer erhvervmæssigt nødvendige.

Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse

Ny dybstrøelsesstald

Der ansøges om ny dybstrøelsesstald til kvæg. Stalden bliver ca. 72 m lang og ca. 20,5 m bred, benhøjden bliver ca. 3 m og taghældningen 15 grader. Højden til kip bliver ca. 5,8 m. Bygningen opføres i stålplader og skydeporte med stålplader. Taget bliver sandwichplader. Bygningen etableres i grå nuancer i lighed med eksisterende bygninger.

I del af eksisterende foderlade etableres dybstrøelsesstald:

I forlængelse af eksisterende dybstrøelse i den østlige del af bygning 1 er der på nuværende tidspunkt råvarelager i foderladen. Denne plads inddrages til dybstrøelsesareal med skrabegang. Ved etablering af råvarelageret, er indretningen forberedt til denne ændring. Bunden fjernes for at lave dybstrøelseskumme og skrabegang etableres mellem dybstrøelse og foderbord. Muren i den østvendte side fjernes for at etablere stålporte, således dybstrøelsen kan fjernes uden det er nødvendigt at passere foderbordet.

Nyt råvarelager/halmlade:

Der ansøges om en ny bygning der skal benyttes som råvarelager og halmlade. Bygningen bliver ca. 57 m lang og ca. 35 m bred. Bygningens spærben har en højde på ca. 5 m, taghældningen bliver på 20° og højden til kip ca. 11,5 m. Der benyttes præfabrikerede elementer i siderne, granitgrå stålplader i gavltrekanterne og eternittag med en ca. 40 cm's åbning i kip pga. brand. Der etableres aluporte til indkørsel fra vest og syd. Der bliver asfalt i bunden af bygningen.

Dermed opføres bygningen i materialer og farver i lighed med eksisterende bygninger på ejendommen.

Udvidelse plansiloer:

Eksisterende plansiloer udvides mod vest med yderligere 60 m i bredden og 70 m i længden. I lighed med de eksisterende plansiloer bliver længden af siloerne 51 m. Dertil kommer en forplads på 19 m, hvor der

etableres en fortank/spaltekanal til opsamling af restvand. Siloerne etableres med 2,5 m høje elementer i siderne og som bagmur. Bunden bliver asfalt. Hele anlægget hælder med 1 %'s fald mod fortank/spaltekanalen fra siloerne og forpladsen. Restvandet ønskes udsprinklet vest for ny plansilo, og i perioder, hvor det ikke kan udsprinkles, ledes det til eksisterende gyllebeholder 7.

Plansiloarealet udvides øst for eksisterende plansiloareal med 33 m i bredden og 51 m i længden. Bunden bliver asfalt og restvand ledes til eksisterende fortank/spaltekanal, hvorfra det sprinkles eller ledes til gyllebeholder 7.

På eksisterende befæstet areal øst for stald 1 med afløb til gyllekanal, ønskes mulighed for at opbevare ensilage, hvis der opstår behov. Der søges om plansilo på 28 * 14,5 m.

Ny indkørsel

Af hensyn til at højne smittebeskyttelsen på ejendommen, søges der om ny indkørsel til bedriftens mødding og gyllebeholdere så lastbiler der afhenter gylle og dybstrøelse til biogasbehandling ikke benytter ejendommens øvrige interne transportveje.

Plads til døde dyr

Der etableres ny plads til afhentning af døde dyr.

Indretning og drift

Nedenstående tabel er en oversigt over husdyrbrugets fremtidige staldafsnit, dyretyper, staldsystemer og produktionsarealer.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Kalveplads	1014	Naturlig ventilation	3 m	(#840359) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	270
Stald 1	6290	Naturlig ventilation	3 m	(#845502) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	362
				(#840365) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	351
				(#840364) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	464
				(#840363) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	1330
				(#840362) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	2243
Stald 2	762	Naturlig ventilation	3 m	(#840370) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	107
NY Dybstrøelse Stald 3	1471	Naturlig ventilation	3 m	(#840373) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	882
Sum						6009

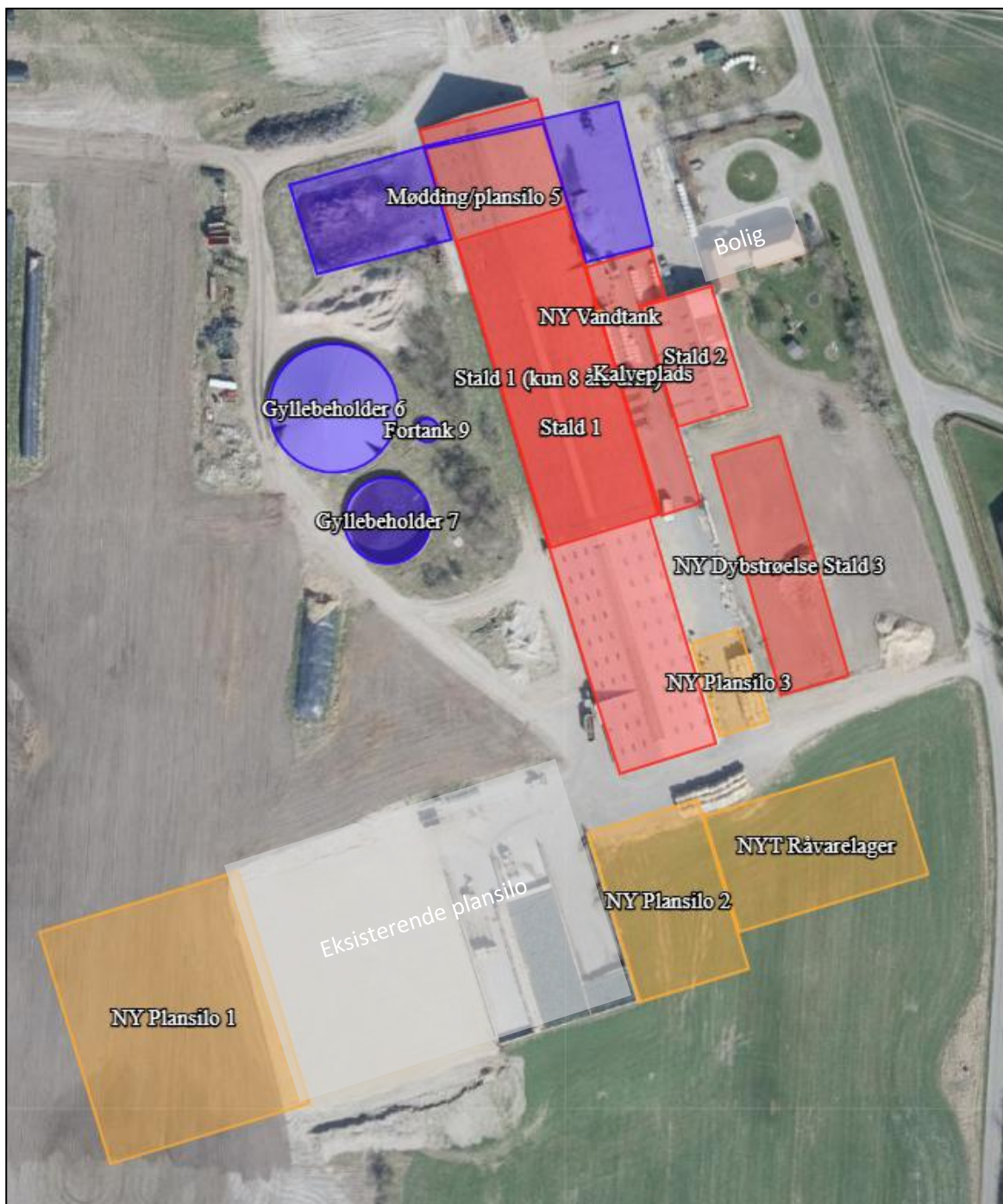
Nudrift						
Kalveplads	1014	Naturlig ventilation	3 m	(#840360) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	270
Stald 1	6290	Naturlig ventilation	3 m	(#840369) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	2243
				(#840368) Flexgruppe: Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	1330
				(#840367) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	464
				(#840366) Flexgruppe: Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	351
Stald 2	762	Naturlig ventilation	3 m	(#840371) Flexgruppe: Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	107
Sum						4765

8 års drift						
Stald 1 (kun 8 års drift)	3073	Naturlig ventilation	3 m	(#840358) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	2012
Kalveplads	1014	Naturlig ventilation	3 m	(#840361) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	214
Stald 2	762	Naturlig ventilation	3 m	(#840372) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	107
Sum						2333

Tabel 3. Husdyrbrugets produktionsarealer i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift.

Af tabel 3 fremgår de fremtidige driftsbygninger, og på figur 1 kan en skitse over stalde og staldsystemer ses.

I ansøgningen er produktionsarealerne opgjort som nettoareal, med undtagelse af "Ny dybstrøelsesstald 3", hvor indretningen ikke er endelig besluttet. Derfor er produktionsarealet i "Ny dybstrøelsesstald 3" opgjort som bruttoareal.

Figur 1. Situationsplan for ansøgt drift.

Beskrivelse af husdyrbrugets anlæg:

Ansøgt drift i miljøgodkendelsen af 3. april 2020 bliver i nærværende ansøgning til nudrift i forhold til staldsystem, dyretype og produktionsareal.

Nedenstående udgør husdyrbrugets anlæg jf. tabel 3 og figur 1:

Stald 1: Eksisterende stald. Uændret produktionsareal i 8-års og nudrift i forhold til miljøgodkendelsen af 3. april 2020.

I ansøgt drift udvides dybstrøelsesarealet i den sydøstlige del af stald 1 med 362 m².

Stald 2: Eksisterende stald. Uændret i forhold til miljøgodkendelsen af 3. april 2020.

Ny dybstrøelse Stald 3:

Ny dybstrøelsesstald med 882 m² produktionsareal med dybstrøelse. Der etableres afløb til eksisterende samlebrønd i stald 1.

Kalveplads: Eksisterende kalveplads. Uændret i forhold til Miljøgodkendelsen af 3. april 2020.

Mødding/plansilo 5:

I miljøgodkendelsen fra 3. april 2020 er der godkendt gødningsandel på 500 m² af plansilo-/møddingspladsen. Pladsen er blevet delt i 2 af den nordlige tilbygning til kostald 1. Dette er uændret i nærværende ansøgning.

Den ansøgte betonplads (12) til foderaffald, gødningsrester m.m. i miljøgodkendelsen af 3. april 2020 er, og bliver ikke, realiseret, og er derfor taget ud af ansøgningen.

Eksisterende plansilo:

Efter anmeldelse er der etableret et plansiloareal på 99,8*70 m. Siloerne er 51 m i længden med 2,5 m elementer i siderne og den sydlige ende. Der er en forplads på 19 m med 2* 92 m³ fortank/spaltekanal til opsamling af overfladevand.

NY plansilo 1:

Plansilo på 70*61 m med afløb til 92 m³ fortank/spaltekanal til opsamling af restvand. Restvand sprinkles ud eller pumpes til gyllebeholder 7.

NY plansilo 2:

Plansilo på 33*51 m med afløb til eksisterende fortank/spaltekanal til opsamling af restvand ved eksisterende plansilo. Restvand sprinkles ud eller pumpes til gyllebeholder 7.

NY plansilo 3:

Plansilo på 28*14,5 m på befæstet areal med afløb til gyllekanal i stald 1.

NY Vandtank: 18.000 ltr. ADA vandtank. Beholderen indeholder brugsvand til bl.a. foderblanding.

Gyllebeholder 6:

Eksisterende gyllebeholder fra 1995 på 4.300 m³. Gyllebeholderen er overdækket i 2025 efter anmeldelse den 20. februar 2025. Der er ikke tidligere godkendelser stillet vilkår om overdækning af denne gyllebeholder, derfor er det ikke med som virkemiddel i nærværende ansøgning og ej heller BAT.

Gyllebeholder 7:

Eksisterende gyllebeholder fra 2019 på 2.000 m³. Denne beholder benyttes til opsamling af vand fra befæstet areal og derefter ved behov til opbevaring af husdyrgødning. Der er etableret rørføring fra fortank/spaltekanal fra plansiloanlægget. Der anvendes naturligt flydelag når der er husdyrgødning i beholderen.

Fortank 9: Eksisterende fortank på 93 m³.

Gyllebeholder 10:

Eksisterende ekstern gyllebeholder fra 2019 på 4.000 m³. Gyllebeholderen er overdækket i 2025 efter anmeldelse den 20. februar 2025. Der er ikke i tidligere godkendelser stille vilkår om overdækning af denne gyllebeholder, derfor er det ikke med som virkemiddel i nærværende ansøgning og ej heller BAT.

Ny plads til døde dyr:

For at sikre bedst mulig smittebeskyttelse, ønsker ansøger at etablere en ny plads til døde dyr, se figur 5.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Nedenstående tabel er en oversigt over husdyrbrugets fremtidige gødningsopbevaringsanlæg.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder 6	Flydende				1083
Mødding/plansilo 5	Fast				2051
Gyllebeholder 7	Flydende				486
Fortank 9	Flydende				36
Ekstern gyllebeholder 10	Flydende				1030

Tabel 4. Husdyrbrugets fremtidige gødningsopbevaringsanlæg

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning er uændret i forhold til miljøgodkendelsen af 3. april 2020.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes til fortanken. Enten afhentes gyllen af biogasselskabet direkte fra fortanken, eller den monterede elpumpe, pumper gyllen via jordledning fra fortank til gyllebeholder. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllevogn eller lastbil.

Dybstrøelse fra husdyrholdet opbevares kortvarigt på møddingspladsen, hvorfra biogasanlægget afhenter dybstrøelsen.

Vurdering

Det vurderes hermed, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering og opbevaring af husdyrgødning, er tilstrækkelig til beskyttelse af omgivelserne.

Foderopbevaring

Ensilage opbevares i plansiloerne på ejendommen, og ved behov i markstakke. Indkøbt foder/råvarer opbevares i foderladen. Dels opbevares råvarer løst på gulvet, dels f.eks. mineraler m.m. i storsække og mindre mængder af halm. I nudriften opbevares halm primært udendørs.

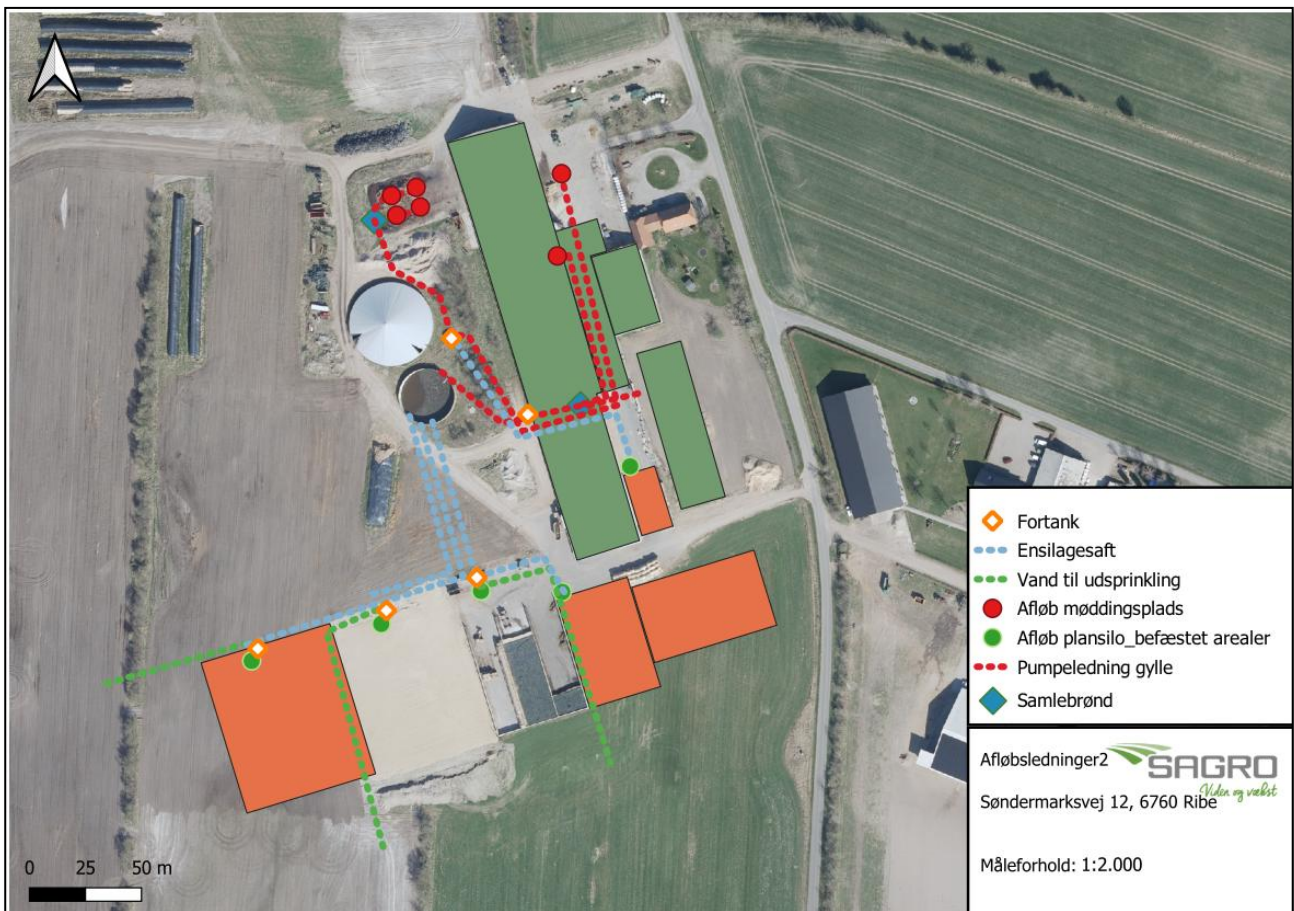
Der søges om etablering af en halmlade, hvor der fremover kan opbevares halm.

Foder blandes i en fuldfodervogn ved plansiloerne og i foderladen.

Vurdering

Det vurderes, at foderet opbevares miljømæssigt forsvarligt.

Afløbsforhold

Figur 2a. Afløbsplan for ansøgt drift.

Der er ingen sanitært spildevand fra driftsbygningerne.

Vand fra befæstet areal og plansilo/mødding (5) løber i fortank og herfra til gyllebeholder (7).

Der etableres afløb fra Ny dybstrøelses stald 3 til eksisterende samlebrønd i Stald 1. Fra samlebrønden er der afløb til Gyllebeholder 7.

Vand fra de eksisterende plansiloer ledes til 2 selvstændige fortanke/spaltekanaler på hver 92 m³ på forpladsen af plansiloanlægget. Herfra udsprinkles vandet på arealet syd for plansiloarealet. Vandet pumpes til udsprinkling i et rør fra hver fortank under jorden til fast placerede sprinklere. Der er koblet 2 sprinklere til hver fortank. Vandet pumpes til gyllebeholder 7 i perioder, hvor vandet ikke må udsprinkles.

”Ny plansilo 1” etableres i lighed med eksisterende plansiloer med en fortank/gyllekanal på 92 m³. Der etableres 2 sprinklere vest for ejendommen til udsprinkling af restvand og i perioder hvor der ikke må udsprinkles, ledes vandet til gyllebeholder 7.

Gyllebeholder 7 bruges en stor del af året kun til restvand som køres ud løbende i perioder, hvor det er tilladt. Sidst på året benyttes gyllebeholderen til gylle ved behov.

Den største del af regnvandet løber via tagvandsledning til åben grøft, som løber mod syd. Evt. gylleudslip eller anden forurening kan let stoppes i grøften med jord eller halmballer.

Tagvand fra nye bygninger vil blive ledt samme vej i eksisterende tagvandsledning til åben grøft syd for ejendommen. Der er etableret et forsinkelsesbassin.

Vurdering

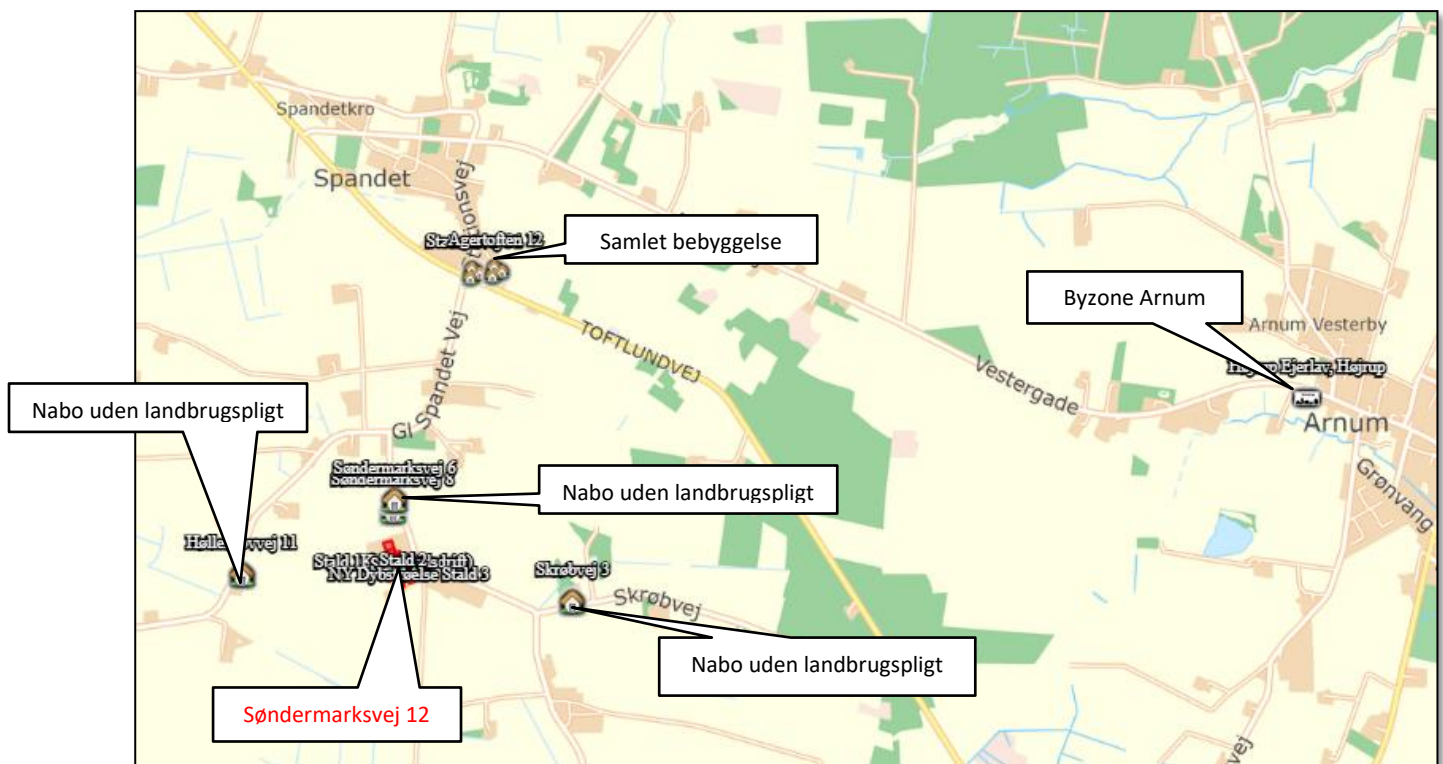
Det vurderes hermed, at de generelle krav til håndtering af spildevand, restvand og ensilagesaft jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen er overholdt og dermed er tilstrækkelige til beskyttelse af omgivelserne.

Beliggenhed

Planforhold

Ejendommen er beliggende i det åbne land.

- Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Søndermarksvej 8, som ligger ca. 117 m nord for anlægget.
- Den nærmeste samlede bebyggelse er Spandet beliggende ca. 1,1 km nord-nordøst for anlægget.
- Nærmeste by er Arnum, som ligger ca. 3,7 km øst for anlægget.

Figur 3. Ejendommens placering

Der er ikke kendskab til gasledninger eller øvrige ledninger tæt på ejendommens bygninger.

Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegninger og fredninger er blevet gennemgået.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet

Der er tjekket på <https://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/> "Fund og fortidsminder og der er ikke registrerede fund eller fortidsminder indenfor nuværende eller fremtidige bygninger.

Udpegninger:	Husdyrbruget ligger:	
	Indenfor	Udenfor
Særlig værdifuldt landbrugsområde	X	
Skovrejsningsområde	X	
Lavbundsområde		X
Naturbeskyttelsesområde		X
Økologiske forbindelser / spredningskorridorer		X
Kulturhistoriske bevaringsværdier		X
Værdifulde kulturmiljøer	X	
Bevaringsværdigt landskab		X
Større sammenhængende landskab		X
Område for store husdyrbrug		X
Geologiske bevaringsværdier		X
Værdifulde geologiske områder		X
Kystnærhedszone		X
Strandbeskyttelseslinje		X
Kirkebyggelinje		X
Skovbyggelinje		X
Å beskyttelseslinje		X
Sø beskyttelseslinje		X
Beskyttede sten- og jorddiger		X
Fredede områder		X
Fortidsminde beskyttelseszone		X
Habitatområde		X
Råstofområder		X
Boringsnære beskyttelsesområder		X
Område med særlig drikkevandsinteresse		X
Nitratfølsomt indvindingsområde		X
Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområde		X
Jordforurening V1		X
Jordforurening V2		X

Tabel 5. Landskabelige udpegninger

Ejendommen ligger indenfor særlig værdifuldt landbrugsområde. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Ejendommen ligger indenfor skovrejsningsområder. Skovrejsningsområder er områder, hvor rejsning af ny skov særligt fremmes. Tilplantning er frivillig og går ikke forud for landbrugsdrift. Det betyder, at der kan opføres byggeri, der er nødvendig for en fortsat landbrugsdrift.

Ejendommen ligger indenfor værdifuldt kulturmiljø, men ikke indenfor kulturmiljøkernen. Værdifulde kulturmiljøer er områder, der rummer væsentlige værdier knyttet til kulturhistorien i det åbne land, og hvor oplevelsen af de værdifulde kulturmiljøer ikke må forringes. Inden for de værdifulde kulturmiljøer må der ikke planlægges eller gennemføres byggeri og anlæg ud over det, der er erhvervsmæssig nødvendigt for driften af landbrug, skovbrug eller fiskeri.

Vurdering

Landskabet er sårbart overfor store bygninger og tekniske anlæg, der opføres i et større uforstyrret landskab. Områdets topografi medvirker til, at gårdanlægget på Søndermarksvej 12 vil være synligt fra det laveliggende landskab mod vest og syd, hvor der er mere sparsom beplantet end det er tilfældet længere mod øst.

Den nye dybstrøelsesstald opføres parallelt med eksisterende stald 1 og i forlængelse af stald 2. Det nye råvarelager/halmlade opføres vinkelret i forhold til eksisterende stald 1, øst for plansiloarealet. Bygningerne opføres i farver, materialer og arkitektonisk stil svarende til de eksisterende bygninger.

De nye plansiloer opføres i ved siden af eksisterende plansiloer med identisk udtryk.

Ejendommen er afskærmet mod vest af eksisterende læhegn, og delvist mod nord af eksisterende læhegn og øvrig beplantning. Mod syd og sydøst er anlægget ikke afskærmet mod landskabet. For fortsat at have gode oversigtsforhold ved ind- og udkørsel til og fra ejendommen er der ikke etableret afskærmende beplantning mod syd/sydøst.

De nye bygninger og anlæg placeres i tilknytning til eksisterende bygninger på Søndermarksvej 12, i lignende materialer og farver, så ejendommens bygninger udgør én sammenhængende helhed.

Med baggrund i placeringen og udformningen af det ansøgte byggeri, vurderes de kulturhistoriske værdier og oplevelsen i landskabet ikke at blive forringet, og som Esbjerg Kommune anførte i godkendelsen af 3. april 2020, vurderes det *"..... at det ansøgte byggeri på trods af områdets sårbarhed kan indpasses, så de landskabelige værdier ikke tilsidesættes."*

Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6-8 i Lbk. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Husdyrbrugloven) er følgende:

§ 6:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde

- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

§ 7:

- helt eller delvist indenfor eller i en afstand mindre end 10 m fra kategori 1 og kategori 2 naturtyper (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2 stk. 1 og 2).

§ 8:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Afstandskravene er overholdt, da de dele af anlægget, hvor der sker ændringer, er afstand til områderne større end eller lig med ovenstående krav.

Afstandene er afsat som punkter i *husdyrgodkendelse.dk*.

Vurdering

Idet ejendommen ligger i stor afstand til byzone og samlet bebyggelse, og i passende afstand og delvist afskærmet fra nærmeste nabo uden landbrugspligt, vurderes de driftsmæssige ændringer ikke at ville medføre væsentlige gener fra ejendommen. Det vurderes tillige, at ændringerne ikke vil medføre væsentlige forringelser af Danmarks kulturarv eller de landskabelige forhold.

Naturområder

Ammoniakemission

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger der er foretaget i *husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen i ansøgt drift er 7.022,6 kg NH₃-N/år. Kildehøjde er i beregningerne sat til 3 m da staldene er naturligt ventileret. Ruheder er valgt som *Landbrug* i oplandet og efter beskaffenheden af naturarealet vurderet ud fra luftfotos i det enkelte naturpunkt f.eks. *Blandet natur med lav bevoksning og Skov*.

Der er ikke kumulation til kategori 1 natur.

For at kunne vurdere merdepositionen til kategori 3 natur, er produktionsarealets størrelse for 8 år siden og nudriften fastsat til produktionsarealet, som er godkendt den 3. april 2020.

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	5788,5	1234,1	7022,6
Nudrift	4743,6	1234,1	5977,7
8 års-drift	2603,6	1025,1	3628,7

Tabel 6. § Samlet ammoniakemission i 8 års drift, nudrift og ansøgt drift.

Forskellen mellem ansøgt drift og nudrift udgøres af;

Øget produktionsareal i ansøgt drift ved etablering af ny dybstrøelsesstald og udvidelse af produktionsareal med dybstrøelse i eksisterende foderlade.

Forskellen mellem nudrift og 8-årsdrift udgøres af;

Øget produktionsareal i stald 1 samt udvidelse af kalveplads.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er beskrevet under afsnittet "Indretning og drift".

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kat. 3 - 2 Gl. skovjordbund, øst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,5	0,2	2,1
Kat. 3 - 1 Mose, vest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,0	0,3
Kat. 2 - 2 Hede, nordøst	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kat. 2 - 1 Hede, nord	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kat. 1 - 1 Habitatområde, nordøst	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0

Tabel 7. Naturberegninger

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

Der er ca. 3,6 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde nr. 262: Stensbæk Plantage og Heder.

Kategori 1-natur (nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder).

Anlægget er beliggende ca. 3,6 km sydvest for det nærmeste kategori 1 naturområde.

Der er foretaget beregninger i *husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år. Kravet om maksimal totaldeposition er overholdt.

Kategori 2-natur (nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder).

Anlægget er beliggende ca. 4,4 km syd for, det nærmeste kategori 2 naturområde.

Der er foretaget beregninger i *husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år. Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

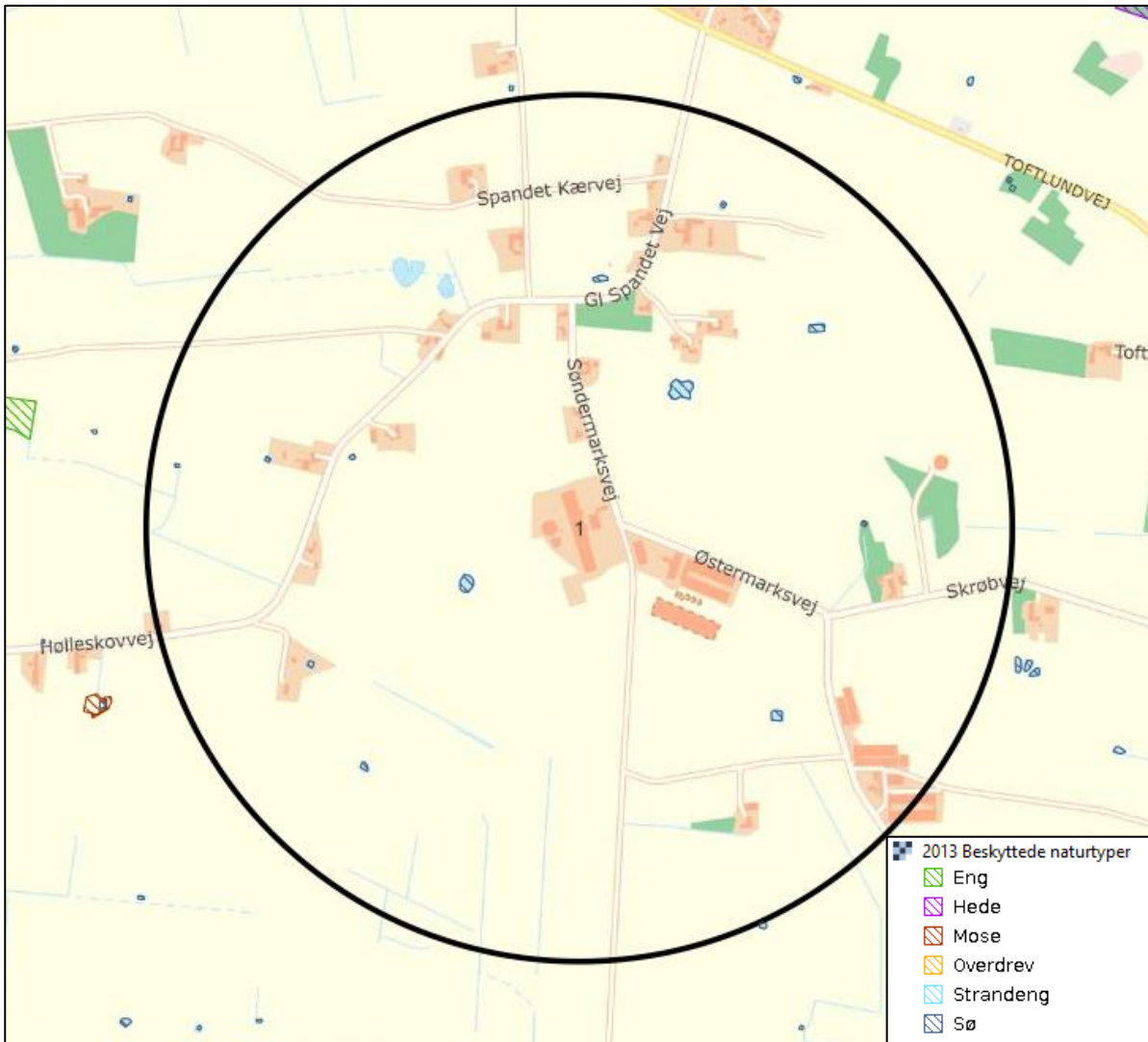
Kategori 3-natur (ammoniakfølsomme naturtyper, herunder moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2)

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der 2 kategori 3-natur områder. Der ligger en mose ca. 1000 m md vest og et område med Gl. Skovjordbund ca. 700 m øst for anlægget på Søndermarksvej 12.

Der er foretaget beregninger i *husdyrgodkendelse.dk*, der viser at merdepositionen på de nærmest liggende naturområder ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

§ 3 områder

Af figur 3 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 4. § 3 arealer indenfor 1.000 m fra husdyrbruget.

Indenfor 1.000 m fra ejendommen er der registreret flere søer, som er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Den nye stald etableres med en afstand på ca. 300 m til en § 3 sø mod vest.

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IV-arter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde.

Følgende bilag IV-arter er, ifølge Esbjerg kommune ved miljøgodkendelse i 2020, vurderet at kunne forekomme nær husdyrbruget: Løgfrø. Jf. søgning på naturdata.miljoportal.dk er nærmeste registrering af Løgfrø ca. 1,9 km nordvest for ejendommens anlæg.

Kommunen vurderede i miljøgodkendelsen af 3. april 2020, at husdyrproduktionen ikke ville medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Søgning på naturdata.miljoportal.dk viser, at der ikke er registreret Bilag IV arter ved ejendommens bygningsanlæg.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen.

Søgning på naturdata.miljoportal.dk viser, at der ikke er registreret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste

Jf. Biodiversitetskonventionen har Danmark forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. På den danske Rødliste er arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse, registreret.

Søgning på naturdata.miljoportal.dk viser, at ejendommen jf. Den danske Rødliste ligger i et område hvor Stor Hornugle flyver til og fra rede og ruger.

Vurdering

Det ansøgte byggeri sker i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger. Derudover ændres der hverken på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger eller fældes store træer, som kunne udgøre levested for flagermus. Med andre ord sker der ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for eventuelle bilag IV-arter. Derfor vurderes det, at driften ikke vil medføre en forøget påvirkning af eventuelle bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Udover dyretypen og størrelsen af produktionsarealet er det f.eks. staldindretning, strøelse, gødningshåndtering, fodring samt hygiejne i stalden.

Overpumpning af gylle til gyllebeholder sker 1 gang om ugen. Omrøring af gyllebeholdere foretages før udbringning på markerne primært om foråret.

Der er naturlig ventilation i alle stalde.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 32 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes ved vurdering af, om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug.

Lugtemissionen er beregnet i *husdyrgodkendelse.dk* ud fra oplysningerne om det ansøgte produktionsareal. I skema 254234 er der beregnet lugtemission fra staldene. Geneafstanden er overholdt i forhold til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone. Beregninger fremgår af nedenstående tabel.

Der er ikke fundet kumulation med øvrige husdyrbrug i forhold til lugt.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Hølleskovvej 11	0	FMK	136,5	136,5	626,5	Ja
 Skråbøvej 3	0	FMK	136,5	136,5	726	Ja
 Søndermarksvej 6	0	FMK	136,5	136,5	264,9	Ja
 Søndermarksvej 8	0	FMK	136,5	136,5	219,3	Ja
 Agertoften 12	0	NY	479,2	479,2	1246,1	Ja
 Stationsvej 31	0	NY	479,2	479,2	1218,6	Ja
 Højrup Ejerlav, Højrup	0	NY	675,5	675,5	3732,2	Ja

Tabel 8. Lugtgeneberegning

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omkringboende naboer.

Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte

Støv

Der er ingen ændringer vedr. støv fra husdyrbruget i nærværende ansøgning i forhold til miljøgodkendelsen af 3. april 2020, hvor det fremgår: *"Esbjerg Kommune er enig i ansøgers vurdering. Det vurderes, at driften, i betragtning af afstanden til naboer og transportvejenes placering, vil kunne foregå, uden at det medfører*

støvgener. For at sikre, at tilsynsmyndigheden kan håndhæve støvgener, stilles dog vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støvgener, som tilsynsmyndigheden finder væsentlige.”

Vurdering

Generelt vurderes det, at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige, og at de derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

Støj

Der er ikke ændringer af støjende aktiviteter fra husdyrbruget i nærværende ansøgning i forhold til miljøgodkendelsen af 3. april 2020, hvor det fremgår: ”Ejendommens beliggenhed i relativ tæt afstand på nabo betyder at naboen i perioder vil kunne opleve støj fra husdyrbruget. En del af de støjende aktiviteter ligger i dagtimerne f.eks. levering af foder og afhentning af gylle og vil ikke give gener. I forbindelse med ensilering kan der være behov for arbejde om aftenen og natten hvilket kan give gener. Ensilering foregår imidlertid kun få dage om året, så det vurderes at generne vil blive begrænsede. Det vurderes, at husdyrbruget på Søndermarksvej 12 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, kan ændres uden at medføre forøgelse af støj og gener i omgivelserne”.

Støjkilde	Nudrift		Ansøgt drift	
	Driftstid/døgn (t)	Periode pr. år	Driftstid/døgn (t)	Periode pr. år
Malkeanlæg	Ca. 3:00-6:00 samt Ca. 15:30-18:30	Hver dag	Ca. 3:00-6:00 samt Ca. 15:30-18:30	Hver dag
Foderblanding	Ca. 7:00-10:00	Hver dag	Ca. 7:00-10:00	Hver dag
Gyllepumpning (påfyldning af gyllevogn)				
Gyllepumpe, for- tank (støjsvag el- pumpe)	Ca. 1 time i Dagtimerne	Ugentligt	Ca. 1 time i dagtimerne	Ugentligt
Foderleverancer	Ca. 15 min. Ad gangen	Ugentligt	Ca. 15 min. Ad gangen	Ugentligt
Transporter				
Ensilering		Ca. 11 dage i peri- oden fra 1. maj til 15. oktober		Ca. 11 dage i peri- oden fra 1. maj til 15. oktober

Tabel 9. Tidsrum for støjkilder

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget på Søndermarksvej 12 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, samt afstanden fra støjkilder til omliggende beboelse, ikke forventes at frembringe støj, som kan medføre gener i omgivelserne.

Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Det vurderes, at rystelser fra det ansøgte projekt ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Lys

Der ændres ikke i belysningsforholdene på husdyrbruget i nærværende ansøgning i forhold til miljøgodkendelsen af 3. april 2020, hvor det fremgår: *"Esbjerg Kommune er enig i vurderingen af, at husdyrbruget kan drives uden at det medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne, da nærmeste nabo (som ikke er et landbrug), er beliggende ca. 150 m fra nærmeste lyskilde. Der stilles vilkår om, at lys skal være slukket, når det ikke er påkrævet af produktionsmæssige eller dyrevelfærdsmæssige årsager."*

Vurdering

Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af ændringerne. Eksisterende udendørs belysning vurderes ikke at være generende for omgivelserne og trafikken.

Til- og frakørsels forhold

Der sker ingen ændringer i eksisterende til- og frakørselsforhold i forhold til miljøgodkendelsen af 3. april 2020.

I forbindelse med nærværende ansøgning søges om etablering af en ny indkørsel nord for eksisterende indkørsel (grøn pil figur 4). Indkørslen skal benyttes til transport af dybstrøelse og gylle til og fra biogasanlægget samt afhentning af døde dyr. Lastbiler der afhenter/leverer biogasgylle og afhenter døde dyr, har oftest været på andre ejendomme forud for besøget og har dermed risiko for at tilføre smitte til ejendommens besætning. Af sundhedsmæssige årsager er det således bedst at området hvor lastbilerne har adgang til ejendommen er placeret væk fra staldbygningerne og at intern fodertransport og biogastransporter adskilles.

Herved undgås krydsende kørsel mellem fodervogn og biogasbiler, hvilket reducerer risikoen for smittespredning og forbedrer den overordnede biosikkerhed på ejendommen.

Figur 5. Til- og frakørselsforhold

Transporter

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt interne transporter på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder. De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Belastningen af antallet transporter er derfor i en afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af levende dyr og afhentning af mælk kan dog ske døgnet rundt i henhold til slagteriets/ mejeriets køreplaner.

Antallet af transporter stiger i forhold til miljøgodkendelsen fra 3. april 2020, som følge af ejendommens gylle afhentes/leveres til biogas året rundt. Antallet af transporter med dybstrøelse ændres ikke, men dybstrøelsen afhentes af biogaslastbiler i stedet for at blive transporteret i markstak. Gyllen afhentes af biogaslastbiler i fortank og leveres retur i ejendommens gyllebeholdere.

I nedenstående tabel er der angivet et forventet antal transporter. Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år, Nudrift	Antal/år, ansøgt drift	Kommentarer
Levende husdyr	48	48	Flytning af kviekalve til Søndermarksvej 17.
Afhentning af mælk	183	183	Hver 2. dag
Indkøbt foder	60	60	
Grovfoder	580	580	
Fodertransport med foderblander	365	365	1 gang dagligt til Søndermarksvej 17
Halmkørsel	100	100	
Brændstof	15	15	
Udbringning af husdyrgødning, flydende	507	507	
Udbringning af husdyrgødning, fast	90		Afhentes af biogas
Afhentning af gylle og dybstrøelse, biogas		90 dybstrøelse 260 gylle	
Døde dyr	36	36	
Affald	12	12	
Øvrige (f.eks. sækkevarer, montører, elektriker m.m.)	120	120	
Samlet antal transporter	2.116	2.376	

Tabel 10. Antal transporter til og fra ejendommen.

Vurdering

Der er redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at transporter til og fra ejendommen samt etablering af en ny indkørsel samt intern transportvej, ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved udvanding af godkendte fluebekæmpelsesmidler i dybstrølsen med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Der er pt. aftale med et privat firma om skadedyrsbekæmpelse.

Vurdering

Det vurderes, at det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Der er i miljøgodkendelsen af 3. april 2020 redegjort for procedurer til at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø ved håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

Der er ingen ændringer ved nærværende ansøgning i forhold til miljøgodkendelsen af 3. april 2020, hvor det vurderes at: *"På baggrund af ovennævnte beskrivelse og de stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget har taget de nødvendige foranstaltninger til at imødekomme uheld og unormale driftsforstyrrelser."*

Vurdering

Det vurderes, at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for, hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld, og hvad der skal gøres for at minimere risikoen for uheld.

Egenkontrol

I miljøgodkendelsen af 3. april 2020 er ejendommens egenkontrol opgjort. Der suppleres med yderligere punkter til egenkontrol:

- Der etableres flydelag på gyllebeholdere uden fast overdækning for at minimere ammoniak emission, flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over kontrollen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene. Efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der er etableret flydelag senest efter 14 dage, forudsat der er gylle i beholderen.
- Der udføres 10-årig beholderkontrol, hvilket betyder, at beholderen hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om beholderen opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.
- Der overvåges ved gyllepumpning, og tjekkes først om der er plads i gyllebeholderen.
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab, der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, og at gødning tilføres markerne, når vejret tillader det, så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.

- Vandforbruget registreres månedligt med henblik på at kunne identificere lækager. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Mælkekøleanlægget kontrolleres en gang om året af et autoriseret kølefirma, hvorved eventuelle finindstillinger foretages, dette kan give store energibesparelser,
- Forbrug af vand, energi og indkøbt foder registreres i ejendommens Årsrapport.
- Forbrug af sprøjtemidler registreres i ejendommens sprøjtejournal
- Forbrug af medicin registreres i ejendommens medicinregnskab
- I løbet af dagen og i forbindelse med den daglige drift bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn.

Vurdering

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set, at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.

Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Opbevaring af reststoffer skal ske på en forsvarlig måde, så der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Der er opstillet yderligere en 4.000 ltr.'s dieseltank i foderladen på fast bund uden afløb. Derudover er der i nærværende ansøgning ingen ændring i opbevaring og håndtering af olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin mm i forhold til miljøgodkendelsen af 3. april 2020, hvor Esbjerg kommune vurderede at: *"Ressourceforbruget forventes ikke at have en væsentlig indvirkning på miljøet"* og *"Esbjerg kommune er enig i ansøgers vurdering af, at opbevaring af reststoffer sker på forsvarlig vis."*

Vurdering

Det vurderes, at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Affald

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Esbjerg Kommune, og det kildesorteres i fraktioner efter gældende affaldsregler.

Fast affald:

Papir/pap afleveres på genbrugspladsen.

Landbrugsplastik og andet plastik sorteres og afhentes af privat renovationsfirma, Flemming Poulsen.

Restaffald der ikke er genbrugseget opbevares i container og afhentes ved behov af privat renovationsfirma, Flemming Poulsen.

Mindre fraktioner af affald kommer i affaldsspandene til affald fra husholdningen f.eks. madaffald

Dagrenovation tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning.

Forbrændingseget affald fra produktionen/erhvervsaffald opbevares i maskinhuset og afleveres på den kommunale modtagestation løbende.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.); Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Farligt og klinisk risikoaffald

Farligt affald som f.eks. lystofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i service- rum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge. Det er dog sjældent der er medicinrester, da det indkøbte medicin opbruges.

Olie- og kemikalieaffald:

Olieaffald afhentes af godkendt firma.

Nødvendige rengøringsmidler/pesticider/kemikalier bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Vurdering

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke, at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Døde dyr

For at minimere smitterisiko, ønsker ansøger at etablere en ny plads til døde dyr jf. figur 5. Pladsen etableres syd for ny tilkørselsvej tilbagetrukket fra vejen med genknust beton og en betonspalte. Døde dyr opbevares dækket af et kadaverdækken.

Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbipasserende. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret. Dog er der andre regler ved opbevaring af døde dyr i lukket containere, i køle- eller fryseanlæg, jf. §§ 9-11 i Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Figur 6. Ny plads til døde dyr

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget efterlever Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Grundvand

Husdyrbruget ligger ikke indenfor boringsnære beskyttelsesområder, nitratfølsomt indvindingsområde eller sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområde.

Der er en markvandsboring DGU nr. 150.1156 beliggende 29 m fra nyt råvarelager/halmlade, hvorved afstandskravet er overholdt.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Vurdering

De generelle regler for opbevaring af husdyrgødning og indretning af stalde sikrer, at der er minimal risiko for, at der sker udslip fra gødningsopbevaringslagre og stalde, som kunne give anledning til forurening af grundvandet. Desuden er der særlige regler for udnyttelse og udbringning af husdyrgødning, der sikrer en minimal udvaskning af næringsstoffer til grundvandet.

Fra bygninger med dyr eller husdyrgødning til vandboring er der 34 m eller længere, og er dermed længere end afstandskravet på 25 m til vandboring. Der er en markvandsboring DGU nr. 150.1156 beliggende 29 m fra nyt råvarelager/halmlade. Afstandskravet er overholdt til nye bygninger og anlæg.

Ud fra ovenstående vurderes det, at den påtænkte driftsændring ikke vil have indvirkning på grundvandet.

Vandforbrug og vandinstallationer

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand og markvanding.

Ved fuld udnyttelse af staldanlægget vil vandforbruget stige, som følge af flere dyr.

Der anvendes vand fra Spandet Vandværk til dyreholdet.

	Nudrift (m ³)	Ansøgt drift (m ³)
Vandforbrug	20.900	22.000

Tabel 11. Vandforbrug

Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt for at undgå vandspild. Vand fra mælkekøling genanvendes i driften, bl.a. som drikke- og vaskevand samt i fuldfoderblandingen.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker, der forbruger vand. Det vurderes derved, at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el og dieselolie.

Elforbruget anvendes hovedsagligt til malkning, gyllepumpning og belysning. Dieselforbruget anvendes ved blanding og udfodring af foder og til opgaver i markdriften.

	Nudrift	Ansøgt drift
Elforbrug (kWh)	Ca. 270.000	270.000
Dieselolie (l)	Ca. 90.000	Ca. 80.000

Tabel 12. Energiforbrug

Det nuværende elforbrug på ca. 270.000 kWh forventes uændret.

Det nuværende dieselforbrug er på ca. 90.000 ltr., og forventes at falde som følge af bedre intern logistik og arbejds gange.

Af energibesparende teknikker kan nævnes LED lys, frekvensstyret vakuumpumpe og mælkepumpe, skumringsræler samt genanvendelse af varme fra mælk til varmtvand og opvarmning i boligen.

Der er installeret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkøling. Varmen anvendes til at opvarme stuehuset og til at opvarme brugsvand i stuehus og driftsbygning. Mælkekøleanlægget kontrolleres en gang om året af et autoriseret kølefirma, hvorved eventuelle finindstillinger foretages, dette kan give store energibesparelser. Systemet til opvarmning af vand til vask af køletank og malkeanlæg justeres, dels så vandet ikke opvarmes mere end nødvendigt og dels så den opvarmede vandmængde passer til forbruget. Kompressoren til køletanken kontrolleres løbende for utætheder i luftsystemet. Utætheder vil forårsage et stort elforbrug.

Der er naturlig ventilation i staldene, hvorfor der ikke er et energiforbrug til ventilatorer.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker, der forbruger energi. Det vurderes derved, at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. På baggrund af ovenstående, vurderes det, at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlige følgevirkninger for miljøet på baggrund heraf.

Klima

Klimapåvirkninger søges begrænset ved at holde fokus på energiforbrug og transport, så CO₂-belastningen minimeres så vidt muligt. Dette er beskrevet i foregående afsnit vedr. "Energi" med diverse tiltag.

Denne ejendom bidrager til klimainsatsen med bl.a. følgende tiltag:

- Der anvendes LED-belysning i stalden, som minimerer elforbruget.
- Overskudsvarme fra køling af mælken genanvendes til opvarmning af vand og stuehuset. Derved udnyttes en ressource og energi produceret udenfor ejendommen reduceres.
- Overdækning af 2 gyllebeholdere, reducerer metanudledningen, pga. at der skabes et bedre miljø for visse mikroorganismer, som er drivhusgasreducerende.
- Husdyrgødning afsættes til biogas, hvor det bidrager til produktion af elektricitet og varme. Jf. Energistyrelsen reducerer afgang af husdyrgødning udledningen af drivhusgasser fra ejendommens husdyrhold, og det er medvirkende til at nedsætte udledningen af CO₂ fra afbrænding af fossil energi ved at erstatte naturgas. Gødskningen med biogasyggle har en lavere lattergasemission end fra rågylle.
- Arealerne ligger forholdsvis samlet. Gyllen leveres retur fra biogasanlægget, direkte i beholdere der ligger nær de arealer, gyllen skal udbringes på. Derved minimeres vejtransporten med traktor og gyllevogn. Dette bidrager til et lavere forbrug af brændstof. Desuden er CO₂-udledningen lavere ved transport med lastbil, fremfor traktor.
- Der sker forkøling af mælken, og mælke- og vakuumpumpen er frekvensstyret. Begge er tiltag, der er med til at reducere energiforbruget og derved også CO₂ emissionen.

- Der er god opbevaringskapacitet. Derved kan gyllen gemmes og udbringes på det mest optimale tidspunkt i forhold til afgrødens mulighed for kvælstofoptag, hvilket vil begrænse omdannelsen af kvælstof til lattergas.
- Der er fokus på klimaet og udarbejdes klimaregnskab.

BAT (ammoniak)

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i *husdyrgodkendelse.dk*. BAT-emissionskravet er overholdt.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5789	1234	7023
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5789	1234	7023
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 13. BAT-beregning

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning
Kalveplads	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 1	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 1	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 1	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 1	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 1	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Stald 2	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
NY Dybstrøelse Stald 3	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit

Tabel 14. Forudsætninger for BAT-beregning

BAT-niveauet er opnået ved at, der er anvendt:

- Dybstrøelse i nye staldafsnit

Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt.

Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ifølge IE-direktivet har et anlæg grænseoverskridende virkning, hvis anlægget kan få en betydelig negativ indvirkning på miljøet i en anden EU-medlemsstat.

Vurdering

Alene på grund af afstanden, vurderes det i den konkrete sag, at det ansøgte projekt ikke vil give anledning til væsentlige virkninger på miljøet i andre EU-medlemsstater.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet, nævnt. I alle de foregående afsnit vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Ejendommen er beliggende i område med landskabelige interesser. For at undgå at skæmme landskabet, opføres den nye stald i forlængelse af eksisterende stald, i samme farver og dimensioner og afskærmet af eksisterende bygninger og beplantning.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Olietanke står indendørs på fast gulv uden afløb og vask af sprøjte sker på vaskeplads med afløb til gyllebeholder, derved er der ikke risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- Der er teltdug eller flydelag på gyllebeholderne, hvilket minimerer ammoniakfordampningen fra lagrene.
- Der foretages forskellige egenkontroller for bl.a. at følge produktionen samt forbrug af f.eks. foder, el og vand m.m.

Befolkningen og menneskers sundhed

Der i miljøkonsekvensrapporten til miljøgodkendelsen af 3. april 2020 redegjort for befolkningen og menneskers sundhed, og der er ingen ændringer med nærværende ansøgning.

Ud fra det beskrevne i miljøkonsekvensrapporten vurderede Esbjerg kommune i miljøgodkendelsen af 3. april 2020: ”..... at husdyrbruget på Søndermarksvej 12 kan drives på stedet uden at påvirke menneskers sundhed negativt”.

Vurdering

Det vurderes derfor fortsat, at husdyrbruget på Søndermarksvej 12 kan drives på stedet uden at påvirke menneskers sundhed negativt.

Alternative løsninger

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed. Etablering af ny dybstrøelsesstald samt udvidelse af eksisterende dybstrøelsesstald i eksisterende bygning, giver i samspil med den øvrige bygningsmasse en optimal udnyttelse af det samlede anlæg.

Udover den valgte løsning er der vurderet på alternative muligheder mht. placering af byggeriet, men ingen af de alternative placeringer levede op til de ønskede kriterier i forhold til intern logistik og sammenhæng i bygningsmassen.

Vurdering

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det, at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Samspillet mellem faktorerne jf. § 4 stk. 8 nr. 5.

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der vurderes, om der er kumulative effekter som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.

Vurdering

Det vurderes ud fra beskrivelser og vurderinger i miljøkonsekvensrapporten, at den kumulative effekt mellem punkt 1-4 ikke vil have væsentlige direkte eller indirekte virkning på omgivelserne.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.